UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dîtîqa (nouum) ḥadāta (testamentum)

Parisiis, 1584

Epistola Pavli Apostoli ad Corinthios secunda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39367

Visual Library

secunda Corinthios quæ ad Epistola
אגרתא דלות קורנתיא דתרתין
2 caput
קפלאון א
Annuntiationis sabbathi matutinis
צפרא דשבתא דסברתא
Dei per voluntatem Christi Iesu Apostolus Paulus
1 פולוס שליחא דישוע משיחא בצבינת דאלהא
& omnibus in Corintho quæ est Dei Ecclesiæ frater & Timotheus
וטמתאוס אחא לעדתא דאלהא דאית דקורנתוס ולכלהון
& pax vobiscum gratia vniuersa in Achaia qui sunt Sanctis
קדישא דאית באכאיא כלה: 2 טיבותא עמכון ושלמא
Deus ipse benedictus Christo Iesu Dnō nrō & à Patre nrō Deo à
מן אלהא אבון ומן מרן ישוע משיחא: 3 מברך הו אלהא
totius & Deus miserationum Pater Christi Iesu Dnī nrī Pater ipsi?
אבוהי דמרן ישוע משיחא אבא דרחמא ואלהא דכל
nos vt etiam afflictionibus in omnibus nos qui consolatur ipse consolationis
בויאא: 4 הו דמביא לן בכלהון אולצנין דאף חנן
consolationē per illā sunt afflictionibus qui in omnibus eos consolari possimus
נשכח נביאא לאילין דבכל אולצנין אנון בהו בויאא
in nobis abundant enim quemadmodum Deo à consolamur qua nos
דחנן מתביאינן מן אלהא: 5 איכנא גיר דמתיתרין בן
cōsolatio nrā etiā abundat Christi per manum ita Christi Passiones
חשוהי דמשיחא הכנא ביד משיחא מתיתר אף בויאן:
viuificatione vrā & p ea vrā consolatione pro affligimur autem siue
6 אפן דין מתאלצינן על אפי בויאכון הו ועל אפי חייכון
& sit consolemini vt vos propterea consolamur siue affligimur
מתאלצינן ואן מתביאינן מטל דאנתון תתביאון ותהוא
nos quas etiam ipsas passiones illas vt sustineatis perseuerantia in vobis
בכון הפיטותא דתסיברון אנון לחשא הנון דאף חנן
quod si enim scimus est firma quæ de vobis & spes nostra eas patimur
חשינן להון: 7 וסברן דעליכון שריר הו ידעינן גיר דאן
in consolatione etiam eritis participes passionum estis participes
שותפין אנתון בחשא שותפין אנתון אף בבויאא:
Epiphaniam quæ post quartæ in sabbatho vnius
חד בשבא דד דבתר דנחא

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΡΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Β.

Κεφ. Α.

1 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν, καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως· 4 ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως, ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ· 5 ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 6 εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, καὶ σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· 7 καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἰδότες, ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.

EPISTOLA PAVLI
Apostoli ad Corinthios
secunda.

CAP. I.

1 PAVLVS Apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei, & Timotheus frater: Ecclesiæ Dei quæ est Corinthi, cum omnibus Sanctis qui sunt in vniuersa Achaia:

2 Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro & Domino Iesu Christo.

3 Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis.

4 Qui consolatur nos in omni tribulatione nostra: vt possimus & ipsi consolari eos qui in omni pressura sunt, per exhortationem qua exhortamur & ipsi à Deo.

5 Quoniam sicut abundant passiones Christi in nobis: ita & per Christum abundat consolatio nostra.

6 Siue autem tribulamur, pro vestra exhortatione & salute: siue consolamur, pro vestra consolatione: siue exhortamur, pro vestra exhortatione & salute, quæ operatur tolerantiam earundem passionum quas & nos patimur:

7 Vt spes nostra firma sit pro vobis: scientes quòd sicut socij passionum estis, sic eritis & consolationis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

8 Non enim volumus ignorare vos, fratres, de tribulatione nostra, quæ facta est in Asia, quoniam supra modum grauati sumus supra virtutẽ, ita vt tęderet nos etiã viuere.
9 Sed ipsi in nobismetipsis respõsum mortis habuimus, vt non simus fidentes in nobis, sed in Deo qui suscitat mortuos.
10 Qui de tantis periculis nos eripuit & eruit: in quem speramus, quoniam & adhuc eripiet.
11 Adiuuãtibus & vobis in oratione pro nobis: vt ex multarum personis facierum, eius quæ in nobis est donationis, per multos gratiæ agantur pro nobis.
12 Nam gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ, quòd in simplicitate cordis & sinceritate Dei, & non in sapientia carnali, sed in gratia Dei conuersati sumus in hoc mnndo: abundantiùs autem ad vos.
13 Non enim alia scribimus vobis, quàm quæ legistis & cognouistis. Spero autem ꝙ vsque in finem cognoscetis.
14 Sicut & cognouistis nos ex parte, quia gloria vestra sumus, sicut & vos nostra in die Domini nostri Iesu Christi.
15 Et hac confidentia volui prius venire ad vos, vt secundam gratiam haberetis:
16 Et per vos transire in Macedoniam, & iterum à Macedonia venire ad vos, & à vobis deduci in Iudęam.

in Asia nobis quæ fuit oppressione de fratres mei vt scitis
בגין דין דתדעון אחי על אולצנא דהוא לן באסיא
fuerint vt ꝓpinq̃ adeo nostræ vires quàm magis oppressi fuim
דיראת אהאלצן יתיר מן חילן עדמא דקריבין הוו
nobis esset vt nõ mortis sentẽtiã ferebamus his & de ad abiicienda
למתחלקו: 9 ועל הלין פסקן מותא דלא נהוא לן
mortuos qui excitat ipso Deo in sed anima nostra in
רלא על נפשן אלא על אלהא הו דמקים מיתא:
nos quòd eruet speramus & rursum liberauit nos duris mortibus
ומן מותא חסינא פרקן ותוב מסברינן דפרק לן:
donum eius vt sit quæ pro nobis vestrarũ precum per auxilium
במערדותא דבעותכון דעל אפין תהוא מוהבתה
ei gratias agant & multi multis pro quæ facta est gratia
מן טבותא דעבידא באפי סגיאא וסגיאא נודון לה
mentis nostræ testimonium hæc est enim gloriatio nostra
ל אפין: 12 שובהרן גיר הנו סהדותא דרעינן
versati sumus Dei & cum gratia & cum sinceritate quòd
בקדוש ובדכיותא ובטיבותא דאלהא אתהפכן
vos ipsos apud vos & magis corporis in sapientia &
בלשולא בחכמתא דפגרא ויתירא לותכון דילכון:
estis quæ scientes ea sed vobis scribimus alia
ולהרא אחרנין כתבינן לכון אלא אילין דידעין אנתון
in finem quòd vsque autem ego confido estis
ונשתודעין אנתון תביל אנא דין דערמא לאחריתא
multo ex modicum agnouistis etiam sicut
ונשתודעין: 14 איכנא דאף אשתודעתון קליל מן סגי
Iesu Domini nostri in die quòd nostra vos etiã sicut nos sum
דשתדרבון חנן איך דאף אנתון דילן ביומה דמרן ישוע
vt venirem initio ab fui volens fiducia & in hac
ונהוא: 15 ובהנא תוכלנא צבא הוית מן קדים דאתא
per vos & transirem gratiam accipiatis vt duplicitet
לכון דאיפאית תקבלון טיבותא: 16 ואעבר עליכון
& vos venirem ad vos Macedonia à & rursum in Macedonia
ומקדוניא ותוב מן מקדוניא לותכון אתא ואנתון
in Iudram deducemur
מגיל יהוד:

8 οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ὅτι κατὰ πάντα ὑπερβολὴν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· 9 ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· 10 ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύεται· εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.
12 ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστί, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁπλότητι καὶ εἰλικρινείᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλὰ ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ· περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. 13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε· 14 καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμέν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότερον, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε· 16 καὶ δι' ὑμῶν ἐλθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

aut cogitaui temerarius tanquam nun quod cogitaui igitur hoc
17 הדא הכיל דאתרעית למא איך מסרהבא אתרעית או
fuit decens quoniam sum quæ cogitans ea sunt carnis nunquid
דלמא דבסר אנין אילין דמתרעא אנא מטל דולא הוא
quòd non Deus est Fidelis non & non Etiã etiam in eis vt esset
18 מהימן הו אלהא דלא דנהוא בהין אין אין ולא לא :
Iesus Dei enim Filius & Non Etiam qui ad vos sermo noster fuit
19 ברה גיר דאלהא ישוע הות מלתן דלותכון אין ולא :
&per Timotheũ &per Siluanũ p me vobis prædicat⁹ est q pman⁹nrãs ipse Chrst⁹
משיחא הו דבאידן אתכרזלכון בי ובסלונוס ובטמתאוס
enim omnes in eo fuit etiam sed & Non Etiam fuit non
20 כלהון גיר לא הוא אין ולא אלא אין הוא בה :
hoc propter sunt Etiam in Christo in ipso Dei promissiones
מולכנוהי דאלהא בה הו במשיחא אין הוו מטל הנא
Deus Dei ad gloriam Amen damus per manũ ipsius
21 אלהא באידה יהבינן אמין לתשבוחתה דאלהא :
vnxit nos qui ipse illum per Christum vobiscum nos qui confirmat verò ipse
הו דין דמשרר לן עמכון במשיחא הו דהו משחן :
in cordibus nostris Spiritus arrabonẽ & dedit & obsignauit nos
22 וחתמן ויהב רהבונא דרוחא בלבותן :
ieiunij quartæ hebdomadis quintæ diei
דיום חמשא דשבתא דד דצומא
parco quòd quia aiam meã per sum testans Deum verò ego
23 אנא דין לאלהא מסהד אנא על נפשי דמטל דהאס
quia non in Corinthum veni non super vobis ego
24 לא הוא מטל אנא עליכון לא אתית לקורינתוס :
vestri gaudij sumus adiutores sed sumus vestræ fidei dominatores
דמרי היכנותכן חנן אלא מעדרנא חנן דחדותכון
2 caput estis stantes enim ipsa in fide
בהיכנותא הו גיר קיכין אנתון : קפלאון ב
ad vos venirem cũ mœstitia rursum vt nõ apud aiam meã hoc autẽ iudicaui
1 דנת דין הדא בנפשי דלא תוב בכריותא אתא לותכון :
quem ego is sed exilarabit me quis vos sum contristans enim ego si
2 אן אנא גיר מכרא אנא לכון מנו נחדיני אלא הו דאנא
eum contristaui
אכרית לה :

17 Cùm ergo hoc voluissem, nunquid leuitate vsus sum? Aut quę cogito, secundum carnem cogito, vt sit apud me Est Est, & Non Non?

18 Fidelis autem Deus, quia sermo noster qui fuit apud vos, non est in illo Est, & Non, sed est in illo Est.

19 Dei enim Filius Iesus Christus, qui in vobis per nos prædicatus est, per me & Siluanum & Timotheum, non fuit in illo Est & Non, sed Est in illo fuit.

20 Quotquot enim promissiones Dei sunt, in illo Est: ideo & per ipsum Amẽ, Deo ad gloriam vestram.

21 Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo, & qui vnxit nos, Deus:

22 Qui & signauit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.

23 Ego autem testem Deum inuoco in animam meam, quòd parcens vobis non veni vltra Corinthum.

24 Non quia dominamur fidei vestræ, sed adiutores sumus gaudij vestri: nam fide statis.

CAP. II.

1 STATVI autem hoc ipsum apud me, ne iterum in tristitia venirem ad vos.

2 Si enim ego contristo vos, & quis est qui me lætificet, nisi qui contristatur ex me?

17 τοῦτο οὖν βουλόμενος, μὴ ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι· ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὔ οὔ; 18 πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ. 19 ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ· ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμήν, πρὸς δόξαν θεοῦ δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ βεβαιῶν ὑμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, θεός· 22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. 23 ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· 24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν. τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

Κεφ. β.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἔλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ;

3 Et hoc ipsum scripsi vobis: vt non cùm venero, tristitiâ super tristitiam habeam, de quibus oportuerat me gaudere, confidens in omnibus vobis, quia meum gaudium, omnium vestrum est.
4 Nam ex multa tribulatione, & angustia cordis scripsi vobis per multas lachrymas: non vt contristemini, sed vt sciatis quam charitatẽ habeã abundantiùs in vobis.

5 Si quis autem contristauit me, non me contristauit, sed ex parte vt non onerem omnes vos.
6 Sufficit illi qui eiusmodi est, obiurgatio hæc quæ fit à pluribus:
7 Ita vt è contrario magis donetis & consolemini, ne fortè abundantiori tristitia absorbeatur qui eiusmodi est.
8 Propter quod obsecro vos vt confirmetis in illum charitatem.
9 Ideo enim & scripsi vobis, vt cognoscam experimentũ vestrum, an in omnibus obedientes sitis.
10 Cui autem aliquid donastis: & ego. Nam & ego quod donaui, si quid donaui, propter vos, in persona Christi:
11 Vt nõ circunueniamur à Satana: non enim ignoramus cogitationes eius.
12 Cùm venissem autem Troadem propter Euangeliũ Christi, & ostium mihi apertum esset in Domino:

ipsi illi me cõtristẽt venerim cùm vt non hoc est vobis & quod
רבכת לכון הי הדא דלא כד אתא נכרון לי הנון אילין
de vobis autem ego confido me gaudio afficerẽt vt ipsi ipsos eras quia
דיא הוא להון דהנון נהדונני תכיל אנא דין עליכון
anxietate & ex multa oppressione & ex sit omniũ vestrũ
דדוכי דבלבון הי: 4 ומן אולצנא רבא ומן נוסיא
vt non multis cum lacrymis ista vobis scripsi
דיא כתבת לכון הלין בדמעא סגיאתא לא מטל
mihi quæ est vehementem charitatẽ cognosceretis ve sed vos
דתידעון אלא מטל דתדעון חובא יתירא דאית לי
sed contristauit me non me contristauit homo verò
דכון: 5 אן דין אנש אכרי לא הוא לי אכרי אלא
sufficit contra vos sermo sit grauis vt non vos omnes
מן קלול לכלכון דלא תאקר מלתא עליכון: 6 כדו
è diuerso & deinceps multis quæ à obiurgatio illi
דין להוא כאתא דמן סגיאא: 7 ומכיל אחרניאית
vehementiori in tristitia ne forte & eum consolemini ei vt condonetis
דאתכבקון לה ותביאוניהי דלמא בכריותא יתירתא
ego peto hoc propter est qui ita is ipse
עבדלה הו מן דהכנא הו: 8 מטל הנא בעא אנא
etiam scripsi enim hoc propter charitatẽ vrã in eo vt cõfirmetis
בכון דתשרון בה חובכון: 9 מטל הנא גיר כתבת אף
cui mihi sitis obedientes aliquo in omni si
דתמטיא אן בכל מדם משתמעין אנתון לי: 10 למן
quod remisi id enim ego etiam ego etiam estis remittentes
שבקתי דין שבקין אנתון אף אנא אף אנא גיר מדם דשבקת
deferat nos vt non Christi in persona remisi ipsum
דלא נעלבן הו שבקת בפרצופה דמשיחא דלא נעלבן
cogitationes eius enim nouimus
ידעינן גיר מחשבתה: 11
Chrismatis Cõsecrationis
דקודש מורון
& asertum esset Christi in Euangelium in Troadem verò
ד אתית דין לטרואוס בסברתה דמשיחא ואתפתח
per Domini
ד ידעא במריא:

3 καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην λύπῃ ἐφ' οὓς ἔδει με χαίρειν, πεπoιθὼς ἐπὶ πάντας
ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν
πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. 5 εἰ δὲ τις
λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τοῖς τοιούτοις ἡ ἐπιτιμία
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων. 7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μὴ πως τῇ περισσοτέρᾳ
λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην. 9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ
ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δὲ τι χαρίζεσθε, κἀγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι
κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ· 11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ
αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν. 12 ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ,

fratrè meum Titum inuenerim quod nō in ſpiritu meo requies mihi fuit nō-

13 לא הוא לי ניחא ברוחי דלא אשכחת לטטוס אחי

autem gratia in Macedoniam mihi & alij eos dimiſi ſed

אלא שרית אזון ונפקת לי למקדוניא: 14 טיבו דין

per nos & reuelat per chriſtū nobis edit ſpecimen tēpore qui in omni Deo

לאלהא דבכל זבן חזתא עבר לן במשיחא וגלא בן

ſuauis enim ſumus odor loco in omni ſua cognitionis odorem

ריחא דידעתה בכל אתר: 15 ריחא חנן גיר בסימא

his qui pereunt & in ijs qui viuificātur in ijs Deo per Chriſtum

במשיחא לאלהא באילין דחאין ובאילין דאבדין: 16 לאילין

& ad hæc ad vitas vitarum odor & illis ad mortem mortis odor

דריחא דמותא למותא ולאילין דריחא דחיא לחיא ולהלין

ſermonē ipſi qui miſcent reliqui ſicut enim ſumus non erit idoneus quis

מנו נשוא: 17 לא הוין גיר איך שרכא דממזגין מלוהי

Deo coram Deo qui ex & tāquā qui in veritate velut ſed Dei

דאלהא אלא איך דבשרא ואיך דמן אלהא קדם אלהא

3 caput loquimur per Chriſtum

במשיחא ממללינן: קפלאון ג

nunquid aut ſimus quid vobis oſtendere principio à rurſum nos incipimus

1 משרינן לן תוב מן דריש דנחויכון מנא חנן או דלמא

vobis ſcribantur commendatitiæ vt epiſtolæ cæteri vt egemus

סניקינן איך אחרנא דאגרתא דפוקדנא נתכתבן לכון

noſtra autem epiſtola noſtra de nobis cōmēdetis ſcriptatis vt vos aut de nobis

עלין או דאגרתון תכתבון תפקדון עלין: 2 אגרתן דין דילן

homine omni ab & legitur & cognoſcitur in corde vrō quæ ſcripta eſt eſtis vos

אנתון אגון דכתיבא בלבן וידיעא ומתקריא מן כל נש:

à nobis q̄ ſubminiſtrata eſt Chriſti ſitis quòd epiſtola enim noſti vos

3 ידעיתון גיר דאגרתה אנתון דמשיחא דאשתמשת מנן

non viuentis Dei in ſpiritu ſed in atramēto non quæ ſcripta eſt

דכתיבא לא ביותא אלא ברוחא דאלהא חיא לא

carnei cordis in tabulis ſed lapideis in tabulis

בלוחא דכאפא אלא בלוחא דלב דבסרא:

& ſociorum eius Baſilij

דבסילליוס וכנותה

Deum ad in Chriſto nobis eſt ita autem fiducia

4 תוכלנא דין הכנא אית לן במשיחא לות אלהא:

13 Non habui requiem ſpiritui meo, eo quòd non inuenerim Titum fratrem meum, ſed vale faciens eis, profectus ſum in Macedoniam.

14 Deo autem gratias, qui ſemper triumphat nos in Chriſto Ieſu, & odorem notitiæ ſuæ manifeſtat per nos in omni loco.

15 Quia Chriſti bonus odor ſumus Deo in ijs qui ſalui fiunt, & in ijs qui pereunt.

16 Alijs quidem odor mortis in mortem: alijs autem odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis tam idoneus?

17 Non enim ſumus ſicut plurimi, adulterantes verbū Dei, ſed ex ſinceritate, ſed ſicut ex Deo, coram Deo, in Chriſto loquimur.

CAP. III.

1 INCIPIMVS iterum noſmetipſos commendare? aut nunquid egemus, ſicut quidam, commendatitijs epiſtolis ad vos, aut ex vobis?

2 Epiſtola noſtra vos eſtis, ſcripta in cordibus noſtris, quæ ſcitur & legitur ab omnibus hominibus:

3 Manifeſtati quoniā epiſtola eſtis Chriſti, miniſtrata à nobis, & ſcripta non atramēto, ſed Spiritu Dei viui: non in tabulis lapideis, ſed in tabulis cordis carnalibus.

4 Fiduciam autem talem habemus per Chriſtum ad Deum:

13 ἐκ ἔχεκα οὐκ εἶχον τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν. 14 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σῳζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις. 16 οἷς μὲν ὀσμὴ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; 17 οὐ γὰρ ἐσμεν, ὡς οἱ λοιποὶ, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ, κατενώπιον τοῦ θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν. Κεφ. γ.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; εἰ μὴ χρῄζομεν, ὡς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· 3 φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν·

5 Non quòd sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est:

6 Qui & idoneos nos fecit ministros noui Testamenti: non litera, sed Spiritu. Litera enim occidit, Spiritus autem viuificat.

7 Quòd si ministratio mortis literis deformata in lapidibus, fuit in gloria, ita vt nõ possent intendere filij Israel in faciem Moysi, propter gloriam vultus eius, quæ euacuatur:

8 Quomodo non magis ministratio Spiritus erit in gloria?

9 Nam si ministratio damnationis, in gloria est: multò magis abundat ministerium iustitiæ in gloria.

10 Nam nec glorificatum est, quod claruit in hac parte, propter excellentẽ gloriam.

11 Si enim quod euacuatur, per gloriam est: multò magis quod manet, in gloria est.

12 Habentes igitur talem spem, multa fiducia vtimur.

13 Et nõ sicut Moyses ponebat velamen super faciem suam, vt non intenderent filij Israel in faciem eius quod euacuatur.

14 Sed obtusi sunt sensus eorum: vsque in hodiernum enim diem, idipsum velamen in lectione veteris Testamẽti manet non reuelatũ (quod in Christo euacuatur.)

sed nobis ipsis ex tanquam aliquid vt cogitemus sufficientes sint
ו דהנן כפקינן דנתרעא מדם איך דמן נפשן אלא
ministri vt essemus qui dignos nos fecit is est Deo ex
ידן מן אלהא הו: 6 הו דאשוין דנהוא משמשנא
enim scriptura in spiritu sed in scriptura non noui testamenti
דקיקא הדתא לא בכתבא אלא ברוחא כתבא גיר
mortis administratio autem si viuificat verò Spiritus
מות דין מיתא: 7 אן דין תשמשתא דמותא
ita in gloria & fuit in lapidibus exarata est in
בגלא אתרשמת בכאפא והות בתשבוחתא איכנא
propter Mosis in faciem intueri Israel filij posset
דלא נשכהון בני יסריל למחר בפרצופה דמושא בטל
igitur quomodo quæ abolita est vultus eius
בגלא דפרצופה הו דאתבטל: 8 איכנא הכיל
si in gloria erit magis non Spiritus administratio
משתתא דרוחא לא יתיראית תהוא בשובחא: 9 אן
antecelleret quanto magis gloria fuit condemnationis administratio
דמשתתא דחויבא הוא שובחא חד כמא תתיתרי
non quod etiã enim ipsum tãquã in gloria iustitiæ administratio
משתתא דזדיקותא בשובחא: 10 איך הו גיר דאף לא
gloriæ huius in comparatione quod glorificatum fuit gloriam
מגיא הו דאשתבחת בפוחמא דהנא שובחא
excellentius fuit in gloria quod abolitum est id enim si
מגיא: 11 אן גיר מדם דאתבטל בשובחא הוא יתיראית
hæc igitur nobis est quoniam erit in gloria quod permanet
דאדקיא בשובחא נהוא: 12 מטל דאית לן הכיל הנא
q inijciens Moses sicut & non nos gerimus oculo reuelato magis
נתיתיראית בגלא עין מתדברינן: 13 ולא איך מושא דרכא
in finem eius Israel filij viderent vt non faciem suam super velamen
גרפיתא על אפוהי דלא נחורון בני יסריל בשולטה
enim vsque in mente sua obcecati sunt sed quod abolitum
דמתבטל: 14 אלא אתעורו במדעיהון ערמא גיר
velamen ipsum illud legitur vetus testamentũ quãdo in hodiernum
אמתי דדיתיקא. עתיקתא מתקריא היהי תרפיתא
aboletur illud quoniã per Christũ reuelatur & non super eos
דלא עליהון ולא מתגליא דבמשיחא הו מתבטלא:

5 οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ· 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος. τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέινει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγένετο ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην· 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολὺ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ. 12 ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα· 13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐπέθετο κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου· 14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅ, τι ἐν Χριστῷ καταργεῖται.

super velamen moses legitur quando in hodiernũ diẽ & vsque
15 ועד מא יומנא אמתי דמתקרא מושא תחפיתא על
ad conuertetur ex eis homo & quando iniectum est cor eorum
לבהון רמיא ; 16 ואמתי דאנש מנהון נתפנא לות
Spiritus ipse est autem Dominus velamen ab eo auferetur Dominum
מריא משתקלא מנה תחפיתא ; 17 מריא דין הויו רוחא
in facie omnes autem nos est libertas Domini Spiritus & vbi
ואתר דרוחה דמריא חארותא הי ; 18 חנן דין כלן באפא
& in eam videmus per speculum quasi Domini gloriam reuelata
גליתא תשבוחתה דמריא איך דבמחזיתא חזינן ולה
à tanquam in gloriam gloria à transformamur imaginem
לדמותא משתחלפינן מן שובחא לשובחא איך דמן
Spiritu Domini
מריא רוחא ;

4 capue
קפלאון ד
Epiphaniam quæ post tertiæ in sabbatho vna
חד בשבא דתלתא דכתר דנחא
quod amplectimur hoc in ministerio nobis tedium non hoc propter
1 מטל הנא לא מאנא לן בתשמשתא הדא דאחידינן
occultamenta reiecimus sed super nos q̃ fuerũt miserationes iuxta
איך רחמא דהוו עלין ; 2 אלא אסלינן כסיתה
sermonem dolosè tractam⁹ neque cum astutia ambulamus neque dedecoris
דבהתתא ולא מהלכינן בחרעותא ולא נבלינן מלתה
omnibus nos ipsos ostendimus veritatis per reuelationem sed Dei
דאלהא אלא בגליותא דשרא מחוינן נפשן לכלהון
est velatum verò & si Deo coram hominis filiorum conscientijs
רעינא דבני נשא קדם אלהא ; 3 ואן דין מכסי הו
quorum deus ijs velatum est qui pereunt ijs nostrum Euãgelium
אונגליון דילן לאילין דאבדין הו מכסי ; 4 אילין דאלהה
vt non credant quòd non eo mentes eorum obcæcauit huius mundi
דעלמא הנא עור מדעיהון על דלא מהימנין דלא
qui est Christi gloriæ Euangelij lux illis oriatur
נדנח להון נוהרה דאונגליון דשובחה דמשיחא דהויו
Dei imago
דמותה דאלהא ;

15 Sed vsque in hodiernum diem, cùm legitur Moyses, velamen positum est super cor eorum.

16 Cùm autẽ conuersi fuerint ad Dominum, auferetur velamen.

17 Dominus autem, Spiritus est, Vbi autem Spiritus Domini, ibi libertas.

18 Nos verò omnes, reuelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tanquam à Domini Spiritu.

CAP. IIII.

1 IDEO habentes hanc administrationem, iuxta quod misericordiam consecuti sumus, non deficimus,

2 Sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque adulterantes verbum Dei, sed in manifestatione veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo.

3 Quòd si etiam opertum est Euangelium nostrum, in ijs qui pereunt est opertum:

4 In quibus Deus huius seculi excæcauit mentes infidelium, vt non fulgeat eis illuminatio Euangelij gloriæ Christi, qui est imago Dei.

15 ἀχρὶ οὗ σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωϋσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. 16 ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία. 18 ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

Κεφ. δ.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν· 2 ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον, 4 ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου.

5 Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Iesum Christum, Dominum nostrum: nos autem seruos vestros per Iesum.

6 Quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientiæ claritatis Dei, in facie Christi Iesu.

7 Habemus autem thesaurum istum in vasis fictilibus, vt sublimitas sit virtutis Dei, & non ex nobis.

8 In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur:

9 Persecutionem patimur, sed non derelinquimur: humiliamur, sed non confundimur: deijcimur, sed non perimus.

10 Semper mortificationem Iesu Christi in corpore nostro circunferentes, vt & vita Iesu manifestetur in corporibus nostris,

11 Semper enim nos qui viuimus, in mortem tradimur propter Iesum: vt & vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali.

12 Ergo mors in nobis operatur, vita autem in vobis.

13 Habentes autem eundem Spiritum fidei, sicut scriptum est, Credidi propter quod locutus sum: & nos credimus, propter quod & loquimur:

14 Scientes quoniam qui suscitauit Iesum, & nos cum Iesu suscitabit & constituet vobiscum.

Dominũ nrũm Iesum Christum sed prædicamus nosmet ipsos enim
לא הוא גיר נפשן מכרזינן אלא למשיחא ישוע למרן
Deus quoniam Iesum propter sumus quòd serui vestri autem
דין דעבריכון חנן מטל ישוע: 6 מטל דאלהא
in cordib⁹ nrîs oritur ipse oriretur lux tenebra quòd è qui
דאמר דמן חשוכא נוהרא נדנח הו דנח בלבותן
Iesu in facie Dei gloriæ per cognitionẽ
דידע ביד דיזעתא דשובחה דאלהא בפרצופה דישוע
Christi
משיחא:

Martyrum
דסהדא

vt magnitudo testaceo in vase hic thesaurus autem nobis
אית לן דין סיטתא הדא במאנא דחצפא דרבותא
autem aliquo in omni ex nobis & non sit Deo
דאמן אלהא תהוא ולא מנן: 8 בכל מדם דין
condemnamur non sed corripimur suffocamur non sed
מתרגזין אלא לא מתחנקינן מתטרפינן אלא לא חיבינן
non sed deijcimur deserimur non sed persecutio
מרדפינן אלא לא משתבקינן מסתחפינן אלא לא
baiulam⁹ in corpore nrõ Iesu mortificationẽ enim tẽpore in omni
מבזינן: 10 בכל זבן גיר מיתותה דישוע בפגרין שקילינן
viuentes enim nos si reuelentur in corpore nrõ Iesu vitæ
דאנן חיהי דישוע בפגרן נתגלון: 11 אן חנן גיר חיא
Iesu vitæ ipsius etiam ita Iesum propter tradimur
דאנא משתלמינן מטל ישוע הבנא אף חיהי דישוע
est efficax in nobis mors nunc quòd moritur hoc in corpore nrõ
בגלין בפגרן הנא דמארת: 12 השא מותא בן מתחפט
est fidei Spiritus ipse quia vnus igitur nos etiam
חיבן: 13 אף חנן הכיל דהדא הי רוחא דהימנותא אית
credimus locutus sum etiam hoc propter quia credidi scriptum
אן דכתיב דהימנת מטל הנא אף מללת מהימנינן
Dominũ nrũm q excitauit q is & scimus loquimur etiam hoc
מטל הנא אף ממללינן: 14 וידעינן דהו מן דאקים למרן
apud se vobiscum & sistet nos excitabit Iesu
אף לן ביד ישוע נקים ונקרבן עמכון לותה:

5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν· 6 ὅτι ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· 8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι· 9 διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν· 12 ὥστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα· καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν· 14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παρασταήσει σὺν ὑμῖν.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

per manum gratia abundet vt cùm est propter vos enim aliquid omne
15 כל מדם גיר מטלתכון הו דכר מתיתרא טיבותא ביד
propter Dei ad gloriam gratiarum actio multiplicetur multorum
16 סגיאא תסגא תודיתא לשובחה דאלהא : מטל
sed corrumpatur externus enim hois nrī fili'ſi etiam nobis tædium nō est hoc
הנא לא מאנא לן אף אן בר נשן גיר בריא מתחבל אלא
huius temporis enim oppressione die de dies renouatur intus qui ab
17 דמן לגו מתחדת יום מן יום : אולצנה גיר דזבנא הנא
seculorum in seculum finitur quæ non gloriam & leuis exigua valde cùm
כד טב זעור וקליל שובחא דלא סכא לעלם עלמין
in ea sed quæ videntur in ea spectamus qui non nobis ſparat
18 מטיב לן : דלא חרינן בהלין דמתחזין אלא בחלין
verò videntur quæ non sunt temporaria autē quæ videtur videntur quæ non
דלא מתחזין דמתחזין דין דזבנא אנין דלא מתחזין דין
sunt seculi
דלעלם אנין :

5 caput Defunctorum
דעגידא קפלאון ה

sed dissoluatur corporis ipsius quæ in terra dom'nrā quod si enim scimus
1 ידעינן גיר דאן ביתן דבארעא הנא דפגרא נשתרא אלא
manuū in opere quæ non domus Deo quod ex ædificium nobis est
אית לן בנינא דמן אלהא ביתא דלא בעבד אידא
& expetimus ingemiscim'enim hoc ad etiam in æternum in cælis
2 בשמיא לעלמא : אף על הדא גיר מתתנחינן וסוינן
reperiamur induti fuerim'cùm etiam sed cælis quę è domū nrām vt induam'
3 דנלבש ביתן דמן שמיא : אלא אף מא דלבשן נשתכח
ingemimus domo in hac nunc enim fumus dum nudi nobis
4 לן ערטל : כד איתין גיר השא בהנא ביתא מתתנחינן
ipsam supra vt induamus sed eam exuere volumus nec pondere eius à
מן יוקרה ולא צבינן למשלחה אלא דנלבש לעל מנה
ad hoc sibi nos & qui preparauit per vitas mortalitas ei'vt absorbeatur
5 דתתבלע מיתותה בחיא : ודמעתד לן לה להדא
scimus quoniam Spiritus sui arrabonem nobis qui dedit is est Deus
6 אלהא הו הו דיהב לן רהבונא דרוחה : מטל דידעינן
Dnō nrō à peregrinamur habitam'in corpore quādiu & persuasū habem'igitur
הכיל ומפסינן דכמא דבפגרא שרינן ענידינן מן מרן :

15 τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων πλεῖον εὐχαριστίαν, περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 16 διόπερ οὐκ ἐγκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. 17 τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.

Κεφ. ε.

1 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· 3 εἴγε καὶ ἐκδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, θεός· ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 Θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου.

15 Omnia enim propter vos, vt gratia abundans per multos in gratiarum actione, abundet in gloriam Dei.
16 Propter quod non deficimus: sed licet is qui foris est, noster homo, corrumpatur, tamen is qui intus est renouatur de die in diem.
17 Id enim quod in præsenti est momentaneum & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum glorię pondus operatur in nobis.
18 Non contemplantibus nobis quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videtur, temporalia sunt: quæ autē non videtur, ęterna sunt.

CAP. V.

1 SCIMVS enim quoniam si terrestis domus nostra huius habitationis dissoluatur, quòd ædificationem ex Deo habemus, domum non manufactā, sed ęternam in cęlis.
2 Nam & in hoc ingemiscimus, habitationem nostram, quæ de cælo est, supeindui cupientes:
3 Si tamen vestiti, non nudi inueniamur.
4 Nam & qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus grauati: eo quòd nolumus expoliari, sed superuestiti, vt absorbeatur quod mortale est à vita.
5 Qui autem efficit nos in hoc ipsum, Deus, qui dedit nobis pignus Spiritus.
6 Audētes igitur semper, & scientes quoniam dum sumus in hoc corpore, peregrinamur à Domino.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

7 Per fidem enim ambulamus, & non per speciem.
8 Audemus autem, & bonam voluntatem habemus magis peregrinari à corpore, & præsentes esse ad Dominum.
9 Et ideo contendimus, siue absentes, siue præsentes placere illi.
10 Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum.
11 Scientes ergo timorem Domini, hominibus suademus: Deo autem manifesti sumus. Spero autem & in conscientijs vestris manifestos nos esse.
12 Non iterum commendamus nos vobis, sed occasionem damus vobis gloriãdi pro nobis, vt habeatis ad eos, qui in facie gloriantur, & non in corde.
13 Siue enim mente excedimus, Deo: siue sobrij sumus, vobis.
14 Charitas enim Christi vrget nos, æstimantes hoc, quoniam si vnus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt.
15 Et pro omnibus mortuus est Christus: vt & qui viuunt, iam non sibi viuant, sed ei qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit,
16 Itaque nos ex hoc neminem nouimus secundum carnem. Et si cognouimus secundum carnem Christum: sed nunc iam non nouimus.

hoc propter per visum & non ambulamus enim ipsum per fide
מטל הנא 8 ניר מהלכינן ולא בחזיא :
Dominũ nrũm apud & sumus corpore à vt peregrinemur & propter
מטל דנן ומסוחינן דנענד מן פנרא ונהוא לות מרן :
sumus ei inhabitantes siue sumus peregrinantes vt siue absentes
מן קדמוהי דאן ענודא חנן ואן עטורא לה הוין
Christi tribunat ante ad standum futuri sumus enim omnes nos
מן קדם כרסי דמשיחא 10 בלן ניר עתידינן למקם קדם בים דמשיחא
bonum siue sibi quod fecit id in corpore suo homo homo vt
מן טבא אנש אנש בפגרה מדם דעביד לה אן דטב
malum
מן בישא :
nouo in sabbatho vnius
דחד בשבא חדתא
suademus ipsũ hominis filijs Domini nrĩ terrorem igitur scimus
מן דחלתה דמרן לבני נשא הו מפיסינן
vestris conscientijs vestris q̃ etiã autem ego spero manifesti sum
לדרעיכון הביל דחלתה דמרן לבני נשא הו מפיסינן
occasionem sed vobis glorificamus nos ipsos rursum nos
לא הוא חוב נפשן משבחינן לכון אלא עלתא
qui in facie illos apud de nobis gloriantur vt sitis vobis
דמנן לכון דהויתון משתבהרין בן לות הנון דבאפא
siue Deo insanimus enim si in corde & non gloriantur
משבהרין ולא בלבא : 13 אן ניר שטינן לאלהא ואן
hoc qui meditamur nos cõstringit Christi enim charitas vobis
מסחלכון : 14 חובה ניר דמשיחא אלץ לן דרנינן הדא
& pro sibi mortuus est homo oĩs itaque mortu est homo
דמן לן כל נש מית מדין כל נש מית לה : 15 וחלף
sed viuant animabus suis non qui viuunt vt ij mortuus est ipse
דלא הו מית דאילין דחאין לא לנפשהון נחון אלא
hominem nos itaque & resurrexit mortuus est pro ipsis qui
לנש הו מית דאילין דחאין לא לנפשהון נחון אלא
modo à sed Christum in corpore nouim & si nouim
דעל אפיהון מית וקם : 16 ומכיל חנן לאנש
sed לאידעינן ואן ידען בפגר למשיחא אלא מן השא
nouimus
לדעינן :

7 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους. 8 θαῤῥοῦμεν δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε κακόν. 11 εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. 12 οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήσεως ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ. 13 εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. 15 καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσι, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. 16 ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα. εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vetera noua est creatura igitur est qui in Christo is omnis
17 כל מן דבמשיחא הו הכיל בריתא הו חדתא עתיקתא
ipso Deo à nouum est aliquid & omne sibi pterierũt
עברי להין : 18 וכל מרם הוא חדתא מן אלהא הו
reconciliationis ministerium nobis & dedit per Christũ sibi q̃ recõciliauit nos
דרעין לה במשיחא ויהב לן תשמשתא דתרעותא :
maiestate sua cũ mũdũ pui reconciliat est in Christo enim ipse Deus
19 אלהא הו גיר במשיחא הו דרעי לעלמא עם רבותה
recõciliationis sermonẽ q̃ nos in nobis & posuit ipsorũ peccata eis imputauit nec
ולא חשב להון חטהיהון וסם בן דילן מלתא דתרעותא :
& precationum ieiunij introitus in sabbatho vnius
דחד בשבא דעלל צומא ודבעותא
peteret Deus ipse acsi Christo pro igitur sumus legati
20 איזגדא חנן הכיל חלף משיחא ואיך הו דאלהא בעא
Deo reconcilamini obsecram⁹ igitur Christo pro per manũ nrãm à vobis
מנכון כאידן חלף משיחא הכיל בעינן אתרעו לאלהא :
se fecit peccatum propter nos peccatum erat cognoscens qui nõ enim is
21 הו גיר דלא ידע הוא חטיתא מטלתבון חטיתא עבדה
Dei iustitia in eo essemus vt nos
דחנן נהוא בה זדיקותא דאלהא :
6 caput
קפלאון ו
gratia in vobis inanis vt non à vobis petimus adiutores & tãquam
1 ואיך מעדרנא בעינן מנכון דלא תסתרקי בכון טיבותא
exaudiui te accepto quia in tempore enim ait quam recepistis Dei
דאלהא דקבלתון : 2 אמר גיר דבזבנא מקבלא עניתך
nunc & ecce acceptum tempus nunc ecce adiuuite vitarum & in die
וביומא דחיא עדרתך הא השא זבנא מקבלא והא השא
ostendiculi occasionem homini detis in re ne vlla vitarum dies
יומא דחיא : 3 למא במרם תתלון לאנש עלתא דתוקלתא
ostendamus re in omni sed in ministerio nrõ macula sit vt non
דלא נהוא מומא בתשמשתן : 4 אלא בכל מרם נהוא
multa in tolelantia Dei simus quòd ministri aĩas nrãs
נפשן דמשמשנא חנן דאלהא במסיברנותא סגיאתא
in augustijs in necessitatibus in afflictionibus
באולצנא באנקאוס בחבושיא :

17 ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινά. 18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς·
19 ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Κεφ. ϛ.

1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς. 2 λέγει γὰρ, Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι. ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας. 3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπὴν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία. 4 ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσι, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις·

17 Si qua ergo in Christo noua creatura : vetera transierunt, ecce facta sunt omnia noua.
18 Omnia autem ex Deo, qui nos recõciliauit sibi per Christum: & dedit nobis ministerium reconciliationis.

19 Quoniam quidem Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi, non reputans illis delicta ipsorum, & posuit in nobis verbum reconciliationis.

20 Pro Christo ergo legatione fungimur, tanquã Deo exhortante per nos. Obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo,
21 Eum qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatũ fecit: vt nos efficeremur iustitia Dei in ipso.

CAP. VI.

1 ADIVVANTES autem exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis.

2 Ait enim, Tempore accepto exaudiui te, & in die salutis adiuui te, Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nũc dies salutis.
3 Nemini dantes vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium nostrum:
4 Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustijs,

5 In plagis, in carceribus, in ſeditionibus, in laboribus, in vigilijs, in ieiunijs.
6 In caſtitate, in ſcientia, in longanimitate, in ſuauitate, in Spiritu ſancto, in charitate non ficta,
7 In verbo veritatis, in virtute Dei, per arma iuſtitiæ à dextris & à ſiniſtris.

8 Per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam: vt ſeductores, & veraces:
9 Sicut qui ignoti, & cogniti: quaſi morientes, & ecce viuimus: vt caſtigati, & non mortificati:
10 Quaſi triſtes, ſemper autem gaudentes: ſicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia poſſidentes.

11 Os noſtrum patet ad vos, ô Corinthij, cor noſtrum dilatatum eſt.
12 Non anguſtiamini in nobis: anguſtiamini autem in viſceribus veſtris.
13 Eandem autem habentes remunerationem (tanquam filijs dico) dilatamini & vos.

14 Nolite iugum ducere cum infidelibus. Quæ enim participatio iuſtitiæ cum iniquitate?
15 Aut quæ ſocietas luci ad tenebras? Quæ autem conuentio Chriſti ad Belial? Aut quæ pars fideli cum infideli?

in ieiunijs in vigilijs in labore in ſeditionibus in vinculis in plagis
בצומא באסורא בשנושיא בלאותא בשהרא בצומא ;
in ſpiritu in benignitate ſpiritus in tarditate in ſcientia in patientia
ברוחא בידעתא בנגירות רוחא בבסימותא ברוחא
veritatis in ſormone dolo abſque cum charitate ſanctitatis
קשטא בחוכא דלא נכלא ; 7 במלתא דקושטא
& in ſiniſtra quæ in dexera iuſtitiæ per arma Dei in virtute
ובשמאלא דזכותא בזינא דזדיקותא דבימינא ובסמלא ;
impoſtores tanquam & per vituperiũ per laudẽ & per opprobriũ per gloriam
דאלהא בזינא דזדיקותא דבימינא ובסמלא ;
viuimus & ecce mortui ſim⁹ tãquã & noti ſumus noti non tãquam & cognoſcimur
בשבחא ובעורא בקולסא ובגוניא איך מטעינא
& in omni nobis mœſti & quaſi mortui & non caſtigati ſimus quaſi
כדיריא ; 9 איך לא ידיעא וידעינן איך מיתינן והא חאינן
non ſit vt aliquid quaſi ditamus & multos egeni & quaſi gaudentes
ומרדינן ולא מיתינן ; 10 ואיך דכריא לן ובכל
poſſidemus aliquid dominantes
כדיריא מסכנא ולסגיאא מעתרינן איך דמרם לית
ל מרם אחידינן ;
ieiunium præcedentis feriæ ſextæ
דערובתא קדמיתא דצומא
non dilatatum eſt & cor noſtrũ Corinthij vobis eſt apertum non
פתיח הו לותכון קורנתיא ולבן רויח ; 12 לא
verò filijs tanquam in viſceribus veſtris verò premamini in nobis premamini
ריחון בן אליציתון דין ברחמיכון ; 13 איך דלבניא דין
erga me charit. vrãm & dilatate q̃ apud vos viuras meas cõpẽſate mihi quoque
ברחמיכון אנא פורעני חובלי דלותכון וריחו חובכון לותי ;
enim quod credunt qui non cum ijs iugi filij ſitis dum
ולא הוון בני זונא לאילין דלא מהימנין אידא ניר
cõmunio quæ aut iniquitate cum iuſtitiæ eſt conſortium
מגיתא את לזדיקותא עם עולא או אינא הולטנא
eſt concordia quæ aut tenebra cum luce
הולטנא עם חשוכא ; 15 או אידא שלטתא את
cum eo fideli eſt pars quæ aut Satana cum Chriſto
מהימן עם סטנא או אידא מנתא את לדמהימן עם
credit quoque
מאמהימן ;

5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, 6 ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν· 8 διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς· 9 ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι· 10 ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες. 11 τὸ στόμα ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, Κορινθίοι· ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται. 12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. 13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀμοιβὴν, ὡς τέκνοις λέγω· πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. 14 μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου;

dæmonijs cum Dei templo est consensus quis aut
16 או אידא אויותא אית להיכלה דאלהא עם דשאדא
ait sicut viuentis Dei estis templum enim vos
אנתון גיר היכלא אנתון דאלהא חיא איכנא דאמיר
erunt & ipsi illorum Deus & ero in eis & ambulabo in eis qa habitabo
דאעמר בהון ואהלך בהון ואהוא אלההון והנון נהוון
ab illis & separamini inter eos de exite hoc propter popul⁹ mihi
לי עמא ; 17 מטל הנא פוקו מן בינתהון ואתפרשו מנהון
vos recipiam & ego tetigeritis ne & impura Dominus dicit
אמר מריא ולטמאא לא תתקרבון ואנא אקבלכון ;
& filias in filios mihi eritis & vos in Patrem vobis & ero
18 ואהוא להון לאבא ואנתון תהוון לי לבניא ולבנתא
tenet qui omnia Dominus dicit
אמר מריא דכל אחיד ;

7 caput

קפלאון ז

purgauerimus cùm dilecti mei promissiones hæ igitur nobis sunt quoniam
1 מטל דאית לן הכיל חלין מולכנא חביבי כד נדכא
& operati fuerimus & spiritus carnis immunditia omni ab aias nrās
נפשן מן כלה טמאותא דבסרא ודרוחא ונפלוח
non in hominem fratres mei sustinete nos Dei cum timore sanctimoniam
קדישותא בדחלתא דאלהא ; 2 סיברון אחי באנש לא
non iniuriā intulimus non homini corrupimus non hominem iniquè egim⁹
אעולן לאנש לא חבלן לאנש לא עלבן ; 3 לא
q̃ in corde nostro dixi enim antè ego dico ad vestri condemnationem
הוא למחיבותכון אמר אנא קדמת גיר אמרת דבלבן
& ad viuendum simul ad moriendum estis positi
סימין אנתון לממרת אכחדא ולמחא ;
dici omnis
דכליום
in vobis mihi est & multa erga vos mihi est multa fiducia
4 פרהסיא סגיאתא אית לי לותכון וסני אית לי בכון
gaudium in me abundat & magnum consolatione sum & plenus gloriatio
שובהרא ומלא אנא בויאא וסוגאא מתיתרא בי חדותא
afflictionibus meis in omnib⁹
בכלהון אולצני ;

16 Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετ' εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεός, Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός. 17 διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς· 18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

Κεφ. ζ.

1 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοὶ, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ· 2 χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν. 4 πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολύς μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

16 Qui autem consensus templo Dei cum idolis? Vos enim estis templum Dei viui: sicut dicit Deus, Quoniam inhabitabo in illis: & inambulabo inter eos, & ero illorum Deus, & ipsi erunt mihi populus.

17 Propter quod exite de medio eorum, & separamini, dicit Dominus: & immundum ne tetigeritis: & ego recipiam vos.

18 Et ero vobis in patrem, & vos eritis mihi in filios & filias, dicit Dominus omnipotens.

CAP. VII.

1 HAS ergo habentes promissiones, charissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei.

2 Capite nos. Neminem læsimus, neminem corrupimus, neminem circunuenimus.

3 Non ad condemnationem vestram dico: prædiximus enim quòd in cordibus nostris estis ad commoriendum & ad conuiuendum.

4 Multa mihi fiducia est apud vos, multa mihi gloriario pro vobis: repletus sum consolatione: superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

5 Nam & cùm venissemus in Macedoniam, nullam requiem habuit caro nostra, sed omnem tribulationem passi sumus: foris pugnæ, intus timores.

6 Sed qui consolatur humiles, cõsolatus est nos, Deus, in aduentu Titi.

7 Non solùm autem in aduentu eius, sed etiam in consolatione qua consolatus est in vobis, referrens nobis vestrum desiderium, vestrum fletum, vestram æmulationẽ pro me, ita vt magis gauderem.

8 Quoniam & si contristaui vos in epistola, non me pœnitet: & si pœniteret, videẽs quòd epistola illa (& si ad horam) vos contristauit.

9 Nunc gaudeo: non quia cõtristati estis, sed quia contristati estis ad pœnitentiam. Contristati enim estis secundum Deum, vt in nullo detrimentum patiamini ex nobis.

10 Quæ enim secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur, seculi autẽ tristitia, mortem operatur.

11 Ecce enim hoc ipsum, secundum Deum contristati vos, quantam in vobis operatur solicitudinem, sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed æmulationem, sed vindictam: in omnibus exhibuistis vos incontaminatos esse negotio.

fuit qui es vna non etiam in Macedoniam enim quo venimus
מן דאתין גיר למקדוניא אף לא חד ניח הוא
intus & ab pugnæ foris à afflicti sumus re in omni sed
בגוה ומן אלא בכל מדם אתאלצין מן לבר קרבא ומן לגו
eõsolat' est nos humiles qui consolatur ille Deus sed
דמתנחמין: 6 אלא אלהא הו דמבביא למכיכא ביאן
etiam sed per aduentum eius solùm & non Titi
דתיטוס: 7 ולא בלחוד במאתיתה אלא אף
charitate vrã de eñ renũtiauit nobis apud vos qua refocil. est ipse
בנחמתה דו דאתניח בכון סברן גיר על חובכון
audirem & cùm pro nobis qui & zelo vestro luctu vestro & de
מדמן ועל אבלכון וטננכון דעל אפין וכד שמעת
per epistolam vos constristaui etiam si mihi fuit magnum
דאיגרתא הות לי: 8 דאפן אכרית לכון באגרתא
quod illa enim ego video fuit expauescens etiam si alia mea mihi
דחזאלינפשי אפן תויא הות הזא אנא גיר דהי
gaudium sed vos contristauerit ad horam quam
אפן רשעתא אכרית לכון: 9 אלא חדותא
tristitia vestra quia sed vos contristauerit quia
דמתחדי לא על דכרית לכון אלא מטל דכריתכון
sic in Deo enim vobis tristitia fuit vos adduxit ipsa ad
דמתכרי הו איתיתכון כרית לכון גיר באלהא איכנא
fuit Deum qu- propter enim tristitia à nobis diminuti fuistis ut
דלא תתחסרון מנן: 10 כריותא גיר דמטל אלהא תות
verò tristitia ad vitas & conuertit mutatur quæ non facimus
לחיא עבדא דלא הפכא ומפניא לחיא כריותא דין
q contristati fueritis ipsum istud enim ecce facit ipsa mortem
דמתא מיתא הו עבדא: 11 הא גיר הי הדא דאתתעיקתון
in spiritu & prolationẽ diligentiam in vobis fecerit quantam Deus
בגו אלהא כמא אעבדת בכון חפיטותא ומפק ברוחא
re & in omni & vindictam & zelum & dilectionem & timorem
אלהא ודהלהא וחובא וטננא ותבעתא ובכל מדם
in negotio in eo sitis quòd puri alio vtio
דמתון נפשבין דדבין אנתון בה בצבותא:

5 καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκε ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· θλίβομαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου. 7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὸν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. 8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς. 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεὸν, ἵνα μηδὲν ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀχανάκλησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι ἐν τῷ πράγματι.

12 Igitur

offendentem propter fuerit vt non vobis quod scripsi hoc autem sit
12 תהוא דין הדא דכתבת לכון דלא הוא מטל מסכלנא
coram vt innotescat propter sed in eo qui offensus est cũ ipsum ꝓpter nõ etiã
אף לא מטל הו מן דמסכל בה אלא מטל דתתידע קדם
& cũ consolati sumus hoc propter quæ propter nos sedulitas vestra Deo
אלהא חפיטותכון דמטלתן : 13 מטל הנא מתביאין ועם
quòd resocillatus sit Titi ob lætitiã lætati sum⁹ abundãti⁹ cõsolatione nrã
בויאן יתיראת חדין בחדותת דטטוס דאתתניחת
de apud eum quòd gloriatus fueram qui in eo omnibus vobis cum spirit⁹ ei⁹
רוחה עם כלכון : 14 דבמדם דאשתבהרת לה על
loeuti sumus veritatem re in omni sicut sed erubesco non vobis
אפיכון לא בחתת אלא איך דבכל מדם קושותא מללן
reperta est in veritate Titum quæ apud gloriatio nrã etiam ita de vobis cum
עמבון הכנא אף שובהרן דלות טטוס בקושתא אשתכח :
recordatur dum erga vos multiplicata sunt abundãtius viscera eius & etiam
15 ואף רחמוהי יתיראת סניו עליכון כד מתדכר
excepistis eum & cum tremore qui cum timore vestri omnium obedientiæ
משתמענותא דכלכון דבדחלתא וברתיתא קבלתוניהי :
de vobis ego confido re quod in omni ego gaudeo
16 חדא אנא דבכל מדם תכיל אנא עליכון :

8 caput
קפלאון ח
diei omnis
דכליום

quæ data est Dei gratiam fratres mei autem vobis notam facimus
1 מודעינן לכון דין אחי טיבותה דאלהא דאתיהבת
afflictionum illorum multa quòd in probatione Macedoniorum in Ecclesijs
בעדתא דמקדוניא : 2 דבבוקיא סגיאא דאולצנהון
paupertatis eorum & profunditas in gaudium ipsorum fuit abundantia
יתירותא הות לחדותהון ועומקא דמסכנותהון
secũdũ enim ego testor simplicitatis eorum in diuitias exundauit
אתיתר בעותרא דפשיטותהון : 3 סהד אנא גיר דאיך
virt⁹ eorũ quàm & magis virtutẽ ipsorũ
הילהון ויתיר מן חילהון :

12 Igitur & si scripsi vobis, non propter eum qui fecit iniuriã, nec propter eum qui passus est, sed ad manifestãdã solicitudinẽ nostram quã habemus pro vobis corã Deo.
13 Ideo consolati sumus. in consolatione autem nostra, abundantiùs magis gauisi sumus super gaudio Titi: quia refectus est spiritus eius ab omnibus vobis.
14 Et si quid apud illum de vobis gloriatus sum, non sum confusus, sed sicut omnia vobis in veritate locuti sumus, ita & gloriatio nostra quæ fuit ad Titum, veritas facta est.
15 Et viscera eius abundantiùs in vobis sunt, reminiscẽtis omnium vestrũ obediẽtiã, quo modo cũ timore & tremore excepistis illum.
16 Gaudeo quòd in omnibus confido in vobis.

CAP. VIII.

1 NOTAM autem facimus vobis, fratres, gratiam Dei, quæ data est in Ecclesiis Macedoniæ,
2 Et quòd in multo experimento tribulationis abundantia gaudij ipsorum fuit, & altissima paupertas eorum abundauit in diuitias simplicitatis eorum.
3 Quia secundum virtutem testimonium illis reddo, & supra virtutem voluntarij fuerunt:

12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ἡμῶν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα· ὅτι τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ὅτι τὸ χαρὰ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη· 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοὴν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

Κεφ. η'.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας· 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν. 3 ὅτι κατὰ δύναμιν μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι.

4 Cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam & communicationem ministerij quod fit in Sanctos.

5 Et non sicut sperauimus, sed semetipsos dederunt primùm Domino, deinde nobis per voluntatem Dei.

6 Ita ut rogaremus Titum, vt quemadmodum cœpit, ita & perficiat in vobis etiam gratiam istam.

7 Sed sicut in omnibus abundatis fide, & sermone, & scientia, & omni solicitudine, insuper & charitate vestra in nos, vt & in hac gratia abundetis.

8 Non quasi imperans dico: sed per aliorum solicitudinem, etiam vestræ charitatis ingenium bonum comprobans.

9 Scitis enim gratiam Domini nostri Iesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cùm esset diues, vt illius inopia, vos diuites essetis.

10 Et consilium in hoc do: hoc enim vobis vtile est, qui non solùm facere, sed & velle cœpistis ab anno priore:

11 Nunc verò & facto perficite: vt quemadmodũ promptus est animus voluntatis, ita fit & perficiẽdi ex eo quod habetis.

12 Si enim voluntas prompta est, secundum id quod habet, accepta est, non secundum id quod non habet.

vt participes essem multa cũ obsecratiõe à nobis petierũt aliæ ipsorũ eleemosynæ
4 מבין נפשהון בעו מנן בבעותא סגיאתא דנשתותפון
sperantes sicut & non Sanctorum ministerij in gratia
בשמשתא דקדישא: 5 ולא איך מא דסברין
per voluntatẽ nobis & etiã Dnõ nrõ primùm tradiderũt aliæ suæ sed etiam
מן אלא נפשהון אשלמו לוקדם למרן ואף לן בצבינה
ita incepit vt quẽadmodũ Tito à petieremus vt nos
דלא: 6 דחנן נבעא מן טטוס דאיך דשרי הכנא
re in omni ficut sed hanc gratiam etiam in vobis perficiat
גם בכן אף טיבותא הדא: 7 אלא איכנא דבכל מדם
& in omni & in cognitione & in sermone in fide estis abundantes
מסתרין אנתון בהימנותא ובמלתא ובידעתא ובכל
gratia in hac etiam ita quæ erga vos & in charitate vestra
מדמה ובחובן דלותכון הכנא אף בהדא טיבותא
per diligentiam sed vobis ego præcipio præcipiendo non abundantiam
מתרין: 8 לא הוא מפקד פקד אנא לכון אלא בחפיטותא
ego expetior charitatis vestræ veritatẽ sociorũ
דמנכון שרא דחובכון מנסא אנא:
Epiphaniam quæ post sextæ in sabbatho unius
דחד בשבא דו דבתר דנהא
qui propter vos Christi Iesu Domini nrĩ gratiam enim estis
ידעין אנתון גיר טיבותה דמרן ישוע משיחא דמטלתכון
ditescatis per eius paupertatem vt vos diues esset cum pauper fieret
דמסכן כד איתוהי עתירא דאנתון במסכנותה תעתרון:
quoniam vobis quod conducit hoc vobis ego consilio autem consilium
ומלך דין מלך אנא לכון הדא דמעדרא לכון מטל
agere etiam sed tantùm velle non cœpistis ab anno priore
דלא שתקדי שריתון לו למצבא בלחוד אלא אף למעבד:
vt quemadmodũ quod voluistis id ipsum in opere perficite autem nunc
ומא דין שלמו בעבדא הו מדם דצביתון דאיכנא
ex perficiatis in opere ita ad volendum promptitudo vobis
מן לכון סווחא למצבא הכנא בעבדא תשלמון מן
ei quod est id iuxta adfit voluntas enim si vobis quod est
מדאית לכון: 12 אן גיר צבינא איתוהי איך מא דאית לה
ei quod non est id iuxta non accepta est
מן מתקבל לא הוא איך מא דלית לה:

4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους τοῦ ἡμᾶς. 5 καὶ οὐ καθὼς ἐλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ. 6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. 7 ἀλλ' ὡς περὶ πάντα περισσεύετε πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων. 9 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. 10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι. 11 νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιήσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία κεῖται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

oppressio & vobis relaxatio fiat vt alijs enim non
13 לא הוא גיר דלאחרנא תהוא רוחתא ולכון אולצנא ;
vestra vt abundantia vestra hoc in tempore estote in æquabilitate sed
14 אלא בשויותא הוו בזבנא הנא דיתירותכון דילכון
illorum abundantia eorum vt etiam eorum pro penuria illorum sit
תהוא לחסירותהון דהנון דאף יתירותהון דהנון
sicut æquabilitas vt sit vestra pro penuria vestra sit
תהוא לחסירותכון דילכון דתהוא שויותא ; 15 איך
sustulit qui parum & is ei superfuit non sustulit qui multũ quòd is scriptũ est
דכתיב דהו ראסגי שקל לא אתיתר לה והו דקליל שקל
diligentiam qui dedit Deo autem gratia ei defuit non
לא אתבצר לה ; 16 טיבו דין לאלהא דיהבה חפיטותא
& quia suscepit enim precationẽ nostram Titi in cor pro vobis hanc
הדא חלפיבון בלבה דטטוס ; 17 בעותן גיר קבל ומטל
autem misimus ad vos prodijt ex eius volũtate ei curæ fuit valde
דטב בטיל לה מן צבינה נפק צאידיכון ; 18 שדרן דין
Ecclesias per omnes in Euangelio cuius laus est illum fratrẽ nostrũ cum eo
עמה לאחון אינא דתשבוחתה באונגליון בכלהין ערתא ;
cum gratia nobiscum vt prodiret Ecclesijs ab delectus deligẽdo etiam sicut
19 הבנא דאף מנבא גבא מן ערתא דנפוק עמן בטיבותא
Dei ipsius ad gloriam à nobis quæ administratur hac
הדא דמשתמשא מנן לשובחה דילה דאלהא
in nos ponat homo vt non in hoc autem deuitamus nostrã & ad cordificationem
וללובבן דילן ; 20 קניטינן דין בהדא דלא אנש נסיס בן
enim curamus à nobis quæ administratur dignitate in hac maculam
מומא בהדא רבותא דמשתמשא מנן ; 21 יציפינן גיר
hominis filijs coram etiam sed tantùm Deo coram non quod pulcrũ est
דשפירתא לא קדם אלהא בלחוד אלא אף קדם בני נשא ;
zẽpore in omni probat^e est q. nobis illũ fratrẽ nostrũ etiã cum eis verò misimus
22 שדרן דין עמהון אף לאחון אינא דלן בקא בכל זבן
ob fiduciam diligens magis verò nunc sit quod diligens in multis
בסגיאתא דחפיטא הו השא דין יתיראית חפיט בתוכלנא
quæ erga vos multam
סגיאא דעליכון ;

13 Non enim vt alijs sit remissio, vobis autem tribulatio.
14 Sed ex æqualitate, in præsenti tempore, vestra abundantia illorum inopiam suppleat: vt & illorum abundantia, vestræ inopiæ sit supplementum, vt fiat æqualitas,
15 Sicut scriptũ est, qui multum, non abundauit: & qui modicum, non minorauit.
16 Gratias autem ago Deo, qui dedit eandem solicitudinem pro vobis in corde Titi.
17 Quoniam exhortationẽ quidem suscepit: sed cùm solicitior esset, sua voluntate profectus est ad vos.
18 Misimus etiam cum illo, fratrem nostrum, cuius laus est in Euangelio per omnes Ecclesias.
19 Non solùm autem, sed & ordinatus est ab Ecclesijs comes peregrinationis nostræ, in hanc gratiam quæ ministratur à nobis ad Domini gloriam, & destinatam voluntatem nostram:
20 Deuitantes hoc, ne quis nos vituperet in hac plenitudine quæ ministratur à nobis in Domini gloriam.
21 Prouidemus enim bona non solùm coram Deo, sed etiam coram hominibus,
22 Misimus autem cum illis fratrem nostrum, quem probauimus in multis sæpe solicitum esse: nunc autem multò solicitiorem, confidentia multa in vos.

13 οὐ γὰρ ἵνα ἄνεσις ἄλλοις, ὑμῖν δὲ θλῖψις, 14 ἀλλ' ἐξ ἰσότητος ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης· 15 καθὼς γέγραπται, Ὁ τὸ πολύ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε. 16 χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου· 17 ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο· σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. 18 συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· 19 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν, συνέκδημος ἡμῶν, σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν, καὶ προθυμίαν ἡμῶν· 20 στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· 21 προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. 22 συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς·

23 Siue pro Tito, qui est ſocius meus & in vobis adiutor, ſiue fratres noſtri, Apoſtoli Eccleſiarum, gloria Chriſti.

24 Oſtenſionem ergo quæ eſt charitatis veſtræ & noſtrę gloriæ pro vobis, in illos oſtēdite in facię Eccleſiarum.

Cap. IX.

1 Nam de miniſterio quod fit in Sanctos, ex abundanti eſt mihi ſcribere vobis.

2 Scio enim promptum animum veſtrum, pro quo de vobis glorior apud Macedones, quoniam & Achaia parata eſt ab anno præterito, & veſtra ęmulatio prouocauit plurimos.

3 Miſi autem fratres, vt ne quod gloriamur de vobis euacuetur in hac parte, vt (quemadmodum dixi) parati ſitis:

4 Ne cùm venerint Macedones mecum, & inuenerint vos imparatos, erubeſcamus nos, vt non dicamus vos, in hac ſubſtantia.

5 Neceſſarium ergo exiſtimaui rogare fratres vt perueniant ad vos, & prępparent repromiſſam benedictionem hanc paratam eſſe ſic, quaſi benedictionem non quaſi auaritiam.

6 Hoc autem dico, Qui parcè ſeminat, parcè & metet: & qui ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet.

ſiue inter vos & adiutor meus eſt ſocius Titus igitur
אן הכיל טטוס שותפא הו דילי ומעדרנא בכון ואן
Chriſti gloriæ Eccleſiarum ſint Apoſtoli alij fratres noſtri
אחרנא שליחא אנון רעדתא בשובחה דמשיחא ;
oſtēdite in eos de vobis & gloriationis noſtræ charitatis veſtræ ſpecie
הבון תחויתא דחובכון ושובהרן דבכון בהון הוו
omnium Eccleſiarum in
כנישיא עדתא כלהין ;
ieiunij diuiſionis
קפלאון ט דפלגרא דצומא
ſcribo ſi ego facio ſuperfluum Sanctorum autem miniſterio de
ל משמשתא דין דקדישא יתירתא עבד אנא אן כתב
hoc & propter animi veſtri promptitudinē enim ego noui
ולכון ; ירע אנא גיר טיבו דרעינכון ומטל הנא
ab eſt præparata quòd Achaia apud Macedones de vobis
מתקנרת בכון למקדוניא דאכאיא עתידא הי מן
autem miſi excitauit multos veſtra & emulatio
אנון ושנא דילכון לסגיאא גרנ ; שדרת דין
hoc in de vobis qua gloriamur gloriatio inanis reddatur
דלא נסתרק שובהרא דאשתבהרן בכון על הדא
mecum veniant ne fortè parati ſitis dixi vt ſicut
דאכנא דאמרת תהוון מטיבין ; דלמא נאתון עמי
nos & erubeſcamus ſitis parati non cùm & inueniant vos
ונשכחונכון כד לא עתידין אנתון ונבהת חנן
qua gloriati ſumus illa in gloriatione erubeſcetis quòd vos
דאמר דאנתון תבהתון בשובהרא הו דאתבהרן ;
vt venirēt his fratribus meis à vt peterem mihi curæ fuit hoc
מטל הנא אתבטל לי דאכעא מן אחי הלין דנאתון
audiſtis principio quā à illam benedictionē & parare
לוהבון דנעתדון בורכתא הי דמן קדים אשתמעתון
auaritia vt non benediction vt ita
מטיכא הבנא איך בורכתא לא הוא איך יענותא ;
qui ſeminat & is metet cum defectu etiā cū defectu qui ſeminat
דין מן דזרע בחוסנא אף בחוסנא חצד ומן דזרע
metet eum benedictione etiā cū benedictione
בורכתא אף בבורכתא נחצוד ;

23 εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χρι-
24 στοῦ. οὖν ἐνδείξασθε τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, κατὰ πρόσωπον τῶν
ἐκκλησιῶν. Κεφ. θ.
1 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, περιττόν μοί ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 οἶδα γὰρ τὴν προ-
θυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ περσι· καὶ ὁ ὑμῶν ζῆλος ἐρεθίσε
τοὺς πλείονας. 3 ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν, κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ·
ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ἦτε· 4 μήπως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς
ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχήσεως.
5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα προέλθωσι εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι
προκατηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην τὴν ἑτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν. 6 τοῦτο δὲ
φησι· ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερεῖ· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερεῖ.

tristitia ex velut non in mente sua est sicut homo omnis
7 כל אנש איך דאית ברעינה לא הוא איך דמן בריותא
Dominus diligit hilarem enim ipse datorem necessitate ex velut aut
או איך דמן קטירא ליהובא הו גיר חדיא רחם מריא ;
in vos exuberet gratia vt omnis Dei in manibus enim est facultas
8 מטיא הי גיר באידי אלהא דכל טיבו דניתיר בכון
vobis sit vobis quod sufficit id re in omni tẽpore vt in omni
דבכל זבן בכל מדם הו מא דספק לכון נהוא לכון
& dedit quia dispersit scriptum est sicut bono opere in omni & abundetis
ותתיתרון בכל עבד טב ; 9 איך דכתיב דבדר ויהב
semen qui dat autem is in seculum stat & iustitia eius pauperibus
למסכנא וזדיקותה קימא לעלם ; 10 הו דין דיהב זרעא
semẽtẽ vrãm & multiplicabit dabit ipse in cibum & panem seminanti
לזרועא ולחמא למאכולתא הו נתל ויסגא זרעכון
ditemini re vt in omni iustitiæ vestræ fructus & augebit
ונרבא פארא דזדיקותכון ; 11 דבכל מדם תעתרדן
Deo gratiarum actionẽ per manũ nrãm perficit quæ simplicitatem in oẽm
בבלה פשיטותא דהי נמרא באידן תודיתא לאלהא ;
tantùm non huius ministerij functio quoniam
12 מטל דפולחנא דתשמשתא הדא לא הוא בלחוד
per gratiarũ actiones exuberat etiã sed supplet Sanctorum defectum
חסירותא דקדישא ממלא אלא אף מיתר בתודיתא
huius ministerij enim probationem propter Deo multas
סגיאתא לאלהא ; 13 מטל בוקיא גיר דתשמשתא הדא
Euangelij confessioni quòd subiecti sitis glorificamus Deum
לאלהא משבחינן דאשתעבדתון להודיתא דסברתה
homine omni & cum cum eis in simplicitate vestra & communicetis Christi
דמשיחא ואשתותפתון בפשיטותכון עמהון ועם כל נש ;
propter multa cum charitate pro vobis offerunt & preces
14 וצלותא מקרבין חלפיכון בחובא סגיאא מטל
Deo autem gratia quæ super vos Dei gratiæ multitudinẽ
סוגאא דטיבותה דאלהא דעליכון ; 15 טיבו דין לאלהא
10 capnt effatur quod non dono suo super
על מוהבתה דלא מתממללא ; קפלאון 9

7 Vnusquisque prout destinauit in corde suo, non ex tristitia, aut ex necessitate: hilarẽ enim datorẽ diligit Deus.
8 Potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis, vt in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum, sicut scriptum est,
9 Dispersit, dedit pauperibus, iustitia eius manet in seculum seculi.
10 Qui autem administrat semen seminanti, & panem ad manducandum præstabit, & multiplicabit semen vestrum, & augebit incrementa frugum iustitiæ vestræ:
11 Vt in omnibus locupletati abundetis in omnem simplicitatem, quæ operatur per nos gratiarum actionem Deo.
12 Quoniam ministerium huius officij, non solùm supplet ea quæ desunt Sanctis, sed etiam abũdat per multas gratiarũ actiones ĩ Domino.
13 Per probationem ministerij huius glorificantes Deũ in obedientia confessionis vestræ, in Euangelio Christi, & simplicitate communicationis vestræ in illos, & in omnes:
14 Et in ipsorum obsecratione pro vobis, desiderantium vos propter eminentem gratiam Dei in vobis.
15 Gratias ago Deo super inenarrabili dono eius.

CAP. X.

7 ἕκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης, ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός.
8 δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· 9 καθὼς γέγραπται, Ἐσκόρπισε, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσει, καὶ πληθυνεῖ τὸ σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ· 12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ· 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς, καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὸν ὑπερβάλλοντα χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. 15 χάρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Κεφ. ι.

1 IPSE autem ego Paulus obsecro vos per mansuetudinem & modestiam Christi, qui in facie quidem humilis sum inter vos, absens autem confido in vobis:

2 Rogo autem vos, ne præsens audeam per eam confidentiam qua existimor audere in quosdam, qui abitrantur nos tanquam secundum carnem ambulemus.

3 In carne enim ambulantes, non secundum carnem militamus.

4 Nam arma militiæ nostræ non carnalia sunt, sed potentia Deo ad destructionem munitionum, consilia destruentes.

5 Et omnem altitudinem extollentem se aduersus scientiam Dei, & in captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi:

6 Et in promptu habentes vlcisci omnem inobedientiã, cùm impleta fuerit vestra obedientia.

7 Quæ secundum faciem sunt videte. Si quis confidit sibi, Christi se esse, hoc cogitet iterum apud se, quia sicut ipse Christi est, ita & nos.

8 Nam & si amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra, quam dedit nobis Dominus in ædificationem, & non in destructionem vestram, non erubescam.

9 Vt autem non existimer tanquam terrere vos per epistolas,

iciunij sextæ in sabbatho vna

חד בשבא דודצומא

& demissionem per lenitatem à vobis sum peteas Paulus ego

ואנא דין פולוס בעא אנא מנכון בניחותה ובמכיכותה

remotus cùm sed apud vos sum demissus in faciebus qui in Christ

דמשיחא דאפין באפין מכיך אנא לותכון אלא כד רחיק

cùm vt non à vobis autem ego peto de vobis ego confidens

אנא דין מנכון דלא מא

cogito sicut vt audeam mihi quæ est per confidentiam cogitat

דחיל אנא עליכון: 2 בעא אנא דין מנכון דלא מא

ambulemus in carne quod tãquã nos qui putant illos hominis in

דאית לי דאשיה איך דמתרעא

militamus in carne non sed ambulemus enim in carne

אינון דסבין לן דאיך דבבסר מהלכינן:

virtutis sed carnis sunt non militiæ nostræ enim arma

אלא לא הוא דבסרא פלחינן:

cogitationes & demolimur rebelles munitiones subingamus & prudentiam

ארמא דמתתרים לוקבל ידעתה דאלהא ושכינן

ad faciendam & parati sumus Christi ad obedientiam incolatus

כל רומא דמתתרים לוקבל ידעתה דאלהא ושכינן

inpleta fuerit cùm obediunt qui non ijs ab vobis

כל מרעין למשמעתה דמשיחא: 6 ומטיבינן למעבד

confidit homo si vos intuemini in faciem obedientia vestra

דמסתכלון אילין דלא משתמעין מא דאהמלירת

is quod sicut anima sua ex sciat illud sit quòd Christi animalis

בפרצופא הירין אנתון אן אנש תכיל

glorier amplius aliquid etiã enim si nos etiam ita et Christi

דנפשה דמשיחא הו הנא ידע מן נפשה דאיך דהו

ad ædificat. vrãm qa ego erubesco nõ Domin nostri mihi qui dedit

אן ניר אף חנן: 8 אן ניר אף מדם יתיר אשתבהר

vt non autem ego dubito in vestri deiectionẽ & non nobis dedit

דמרנא דיהב לימרן לא בהת אנא מטל דלבנינכון

per epistolas meas vos ego terream qui terrendo is tanquam

ולא לסוהפכון: 9 מהמא אנא דין דלא

מכתבי איך הו דמדהלו מדחל אנא לכון באגרתי:

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰτητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς. 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει, ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινας, τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα. 4 τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντες 5 καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή. 7 τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς Χριστοῦ. 8 ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἣς ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. 9 ἵνα δὲ μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν·

& fortes graues ſunt quòd epiſtolæ qui dicunt homines ſunt quoniam
10 מטל דאית אנשא דאמרין דאגרתא יקירן וחסינן
ſed contemptibilis & ſermo eius infirmus corporis verò aduentus
מאתיה דין דגושמא כריה ומלתה שיטא ; 11 אלא
in ſermone ſumus quod ſicut dicit qui ſic is cogitet hoc
הדא נתרעא מן דהכנא אמר דאיכנא דאיתין בטלתא
propinqui ſumus eùm etiam ſumus ita remoti ſum⁹ eùm epiſtolarũ nrãrũ
דאגרתן כד רחיקינן הכנא איתין אף מא דקריבינן
animas nrãs vt cõferam⁹ aut vt cogitem⁹ audemus enim non in opere
בעבדא ; 12 לא גיר ממרחינן דנחשוב או דנפחם נפשן
in ipſis iſti quia ſed animas ſuas qui extollunt illis cum
עם הנון דמשבחרין נפשהון אלא מטל דהנון בהון
gloriamur non nos intelligunt non comparant ſeipſos
להון מפחמין לא מסתכלין ; 13 חנן לא משתבהרינן
nobis quã diſtribuit finium iuxta menſuram ſed menſura noſtra pluſquàm ſit
יתיר מן משוחתן אלא במשוחתא דתחומא דפלג לן
quaſi enim non ad vos vſque etiam vt pertingamus Deus
אלהא דנמטא אף עד מא לותכון ; 14 לא הוא גיר איך
ad vos enim vſque animã nrãm extendimus ad vos pertingamus non
דלא מתמטינן לותכון מתחינן נפשן עד מא גיר לותכון
extra gloriamur neque Chriſti in euangelio pertingim⁹
מטין בסברתה דמשיחא ; 15 ולא משתבהרינן לבר מן
creſcet vt cùm ſpes nobis eſt ſed aliorum in labore mẽſurã nrãm
משוחתן בעמלא דאחרנא אלא אית לן סברא דכד רביא
etiam & exuberabimus mẽſurã nrãm iuxta creſcamus in vobis fides veſtra
היכנותכון בכון נתרורב איך משוחתן ; 16 ונתיתר אף
in ijs aliorum per menſuram non ad euangelizãdũ vltra vos
להל מנכון למסברו לא במשוחתא דאחרנא באילין
glorietur in Domino qui gloriabitur verò is gloriemur quæ parata ſunt
דמתקנן נשתבהר. ל הו דין דנשתבהר במריא נשתבהר ;
is ſed probatus eſt ille laudat qui animam ſuã is enim non
18 לא הוא גיר מן דנפשה משבח הו הו בקא אלא מן
laudauerit eum quem Deus
דמריא נשבחיותי ;

10 Quoniam quidem epiſtolæ, inquiunt, graues ſunt & fortes : præſentia autem corporis infirma, & ſermo contemptibilis.

11 Hoc cogitet qui eiuſmodi eſt, quia quales ſumus verbo per epiſtolas abſentes, tales & præſentes in facto.

12 Non enim audemus inſerere aut comparare nos quibuſdam, qui ſeipſos commendant : ſed ipſi in nobis noſmetipſos metientes, & comparãtes noſmetipſos nobis.

13 Nos autem non in immenſum gloriabimur: ſed ſecundum menſuram regulæ, qua menſus eſt nobis Deus menſurã pertingendi vſque ad vos.

14 Non enim quaſi non pertingentes ad vos ſuperextendimus nos. Vſque ad vos enim peruenimus in Euangelio Chriſti:

15 Non in immẽſum gloriãtes i n alienis laboribus: ſpem autem habentes creſcentis fidei veſtræ, in vobis magnificari ſecundum regulam noſtram in abundantiam,

16 Etiam in illa quæ vltra vos ſunt euangelizare, non in aliena regula, in ijs quæ præparata ſunt gloriari.

17 Qui autem gloriatur, in Domino glorietur.

18 Non enim qui ſeipſum cõmendat, ille probatus eſt, ſed quem Deus commendat.

II caput
קפלאון יא

CAP. XI.

10 ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί, φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.
11 τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.
12 οὐ γὰρ τολμῶμεν συγκρῖναι ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς τισί, τοῖς ἑαυτοὺς συνιστάντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνετοί εἰσι. 13 ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτοὺς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα, καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν· 16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω. 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησι.

Κεφ. ια.

ieiunij sextæ hebdomadis secundæ diei

דיום תרין דשבתא דד דצומא

insipienter vt loquerer paulisper fuissetis tolerantes verò vobis

דסכון דין מסיברין הויתון קליל דאמלל פביהאית

in vobis enim ego zelor me ipsi estis tolerantes enim

לי אף מסיברין אנתון הו לי: 2 טאן אנא גיר בכון

puram virginem vni viro enim despondi vos Dei per

אנא דאלהא מכרתכון גיר לגברא חד בתולתא דכיתא

seduxit sicut ne forte autem ego vereor Christo vt

לגבר למשיחא: 3 דחל אנא דין דלמא איך דאטעי

à sensus vestri corrumpantur ita versutia sua Eua

לחוא בנכילותא הכנא נתחבלון רעיניכון מן

ad vos qui venit is enim si Christum quæ ego

אתא דלות משיחא: 4 אן גיר הו דאתא לותכון

spiritum aut prædicauim' non quem nos eum vobis prædicat sed

רוח שוין אכרז לכון אינא דחנן לא אכרזן או רוחא

aliud Euangelium aut acceperatis non quem accepistis

אחרנא קבלתון אירא דלא נסבתון או סברתא אחרתא

arbitror essetis acquiescentes pulcrè recepistis aut

דלא נסבתון שפיר מתטפיסין הויתון: 5 רגא

excellunt qui valde illis Apostolis præsum minor non quod aliqui

דמן דטרם לא בצרת מן שליחא אילין דטב מיתרין:

sed in scientia mea non sed in sermone sum imperitus enim

אן גיר בורא אנא במלתי אלא לא בידעתי אלא

erraui errando fortè aut apud vos manifesti fuimus

דמסאתגלין לותכון: 7 או דלמא מסכלו אסכלת

Euangelium vobis prædicaui & gratis exaltaremini vt vos ipsi

נפשי דאנתון תתרימון ומגן אכרזת לכון סברתה

sumptus & accepi spoliauí alias & Ecclesias

אחרנא: 8 ועדתא אחרניתא חלצת ונסבת נפקתא

super oneraui non ad vos veni & cùm quod ad vos adimplerunt

דמשתא דילכון: 9 וכד אתית צאידיכון לא יקרת על

Macedonia à q venerũt fratres suppleuerũt enim meã indigẽtiã ex vobis

מכון סניקותי גיר מליו אחא דאתו מן מקדוניא

super vos onerem vt non ego & seruabo ab eis meã seruitutem

דם נטרת נפשי ונטר אנא דלא אקר עליכון:

1 Ὀφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς ζήλῳ θεοῦ· ἡρμόσαμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ. 3 φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁφις Εὐαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε. 5 λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. 7 ἢ ἁμάρτημα ἐποιησάμην ἐμαυτὸν ταπεινῶν, ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; 8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν. 9 καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερούμενος οὐδενὶ κατενάρκησα· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσαναπληρώσαντες οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῶν ἐμαυτὸν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω.

10 Est veritas

abolebitur non gloriatio quòd hæc Christi veritas in me est
10 איתוהי בי שררה דמשיחא דהנא שובהרא לא נתבטל
ego diligo non quia quare Achaiæ in regionibus in me
בי באתרותא דאכאיא: 11 למנא מטל דלא מחב אנא
faciam etiam ego quod facio hoc sed scit ipse Deus vos
לכון אלהא הו ידע: 12 אלא הדא דעבד אנא אף אעבד
ipso vt in eo occasionem qui quærũt illorum occasionem eorũ ipse vt præcidã
דאפסוק הו עלתהון דאילין דבעין עלתא דבהו מרם
ipsi enim sunt illi sicut nos reperiantur de quo gloriantur
דמשתבהרין נשתכחון אכותן: 13 איתיהון גיר הלין
Apostolis animam suam & assimilantes dolosi & operarij falsi Apostoli
שליחא דגלא ופעלא נכילא ומדמין נפשהון לשליחא
vt Satanas enim ipse si in hoc ad admirandum & non est Christi
דמשיחא: 14 ולית למתדמרו בהדא אן הו גיר דסטנא
negotium magnum est non Lucis in Angelum transformatur
מתדמא בטלאכא דנוהרא: 15 לא הות רבא צבותא
quorum iustitiæ in ministros transformantur ministri eius etiam si
אן אף משמשנוהי מתדמין במשמשנא דזדיקותא הנון
opera ipsorum iuxta erit finis
דהרתהון תהוא איך עבדיהון:
Pauli in commemoratione
ברוכרנרא דפולוס
sim stultus quasi de me putet homo ne ego dico autem rursum
16 תוב דין אמר אנא למא אנש נסבר עלי איך דסכלא אנא
glorier paulisper ego vt etiã accipite me stultum quasi si non & si
ואן לא אפן איך דלסכלא קבלוני דאף אנא קליל אשתבהר:
quasi sed sum loquens in Domino ꝛro non sum quod loquens id
17 מרם דממלל אנא לא הוא במרן ממלל אנא אלא איך
multi quoniam gloriationis loco in hoc per insipientiam
דבפכיהותא בהדא דוכתא דשובהרא: 18 מטל דסגיאא
estis pacifici gloriabor ego & etiam in carne gloriantur
משתבהרין בבסרא ואף אנא אשתבהר: 19 מנחין אנתון
sitis sapientes vos cùm mente destitutos ad audiendum enim
גיר למשתמעו לחסירי דעינא כד אנתון חכימא אנתון:

10 Est veritas Christi in me, quoniam hæc gloriatio non infringetur in me in regionibus Achaiæ.

11 Quare? quia non diligo vos? Deus scit.

12 Quod autem facio, & faciam, vt amputem occasionem eorum qui volunt occasionem, vt in quo gloriantur, inueniantur sicut & nos.

13 Nam eiusmodi pseudoapostoli, sunt operarij subdoli, transfigarãtes se in Apostolos Christi.

14 Et non mirum: ipse enim satanas transfigurat se in Angelum lucis.

15 Non est ergo magnum si ministri eius transfigurentur velut ministri iustitiæ, quorum finis erit secundum opera ipsorum.

16 Iterum dico, ne quis putet me insipientem esse, alioquin velut insipientem accipite me, vt & ego modicum quid glorier.

17 Quod loquor, non loquor secundum Deum, sed quasi in insipientia, in hac substantia gloriæ.

18 Quoniam multi gloriãtur secundum carnem, & ego gloriabor.

19 Libenter enim suffertis insipientes, cùm sitis ipsi sapientes.

10 ἔστι ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. 11 διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. 12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. 14 καὶ οὐ θαυμαστὸν· αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 16 πάλιν λέγω μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες.

20 Sustinetis enim si quis vos in seruitutem redigit, si quis deuorat siquis accipit, si quis extollitur, si quis in faciem vos cædit.

21 Secudnum ignobilitatẽ dico, quasi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audet, in insipientia dico, audeo & ego.

22 Hebræi sunt, & ego. Israëlitæ sunt, & ego. Semen Abrahę sunt, & ego.

23 Ministri Christi sunt, & ego: (vt minus sapiens dico) plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantiùs, in plagis supra modum, in mortibus frequenter.

24 A Iudęis quinquies quadragenas, vna minus accepi.

25 Ter virgis cęsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte & die in profundo maris fui.

26 In itineribus sępe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex Gentibus, periculis in ciuitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus.

27 In labore & ęrumna, in vigilijs multis, in fame & siti, in ieiunijs multis, in frigore & nuditate.

vos qui comedit & eum vos qui subiicit eum elis & ennillerin
qui pecutit & eum supra vos qui effert sese & eum à vobis qui accipit
sit quasi ego loquor in ignominia quasi facies vehrea in
aliquo quod in omni ego loquor mẽtis per defectũ ipsum infirmi fuerim
sunt Hebrzi si sum audens ego etiam homo quod
sunt semen si ego etiam sunt Israelitæ & si ego
Christi sunt ministri si ego etiam Abrahę
magis in laboribus sum quàm illi ꝓ ꝑstãtior ego dico mẽtis pe
in mortibus quàm illi magis in vinculis quàm illi magis in verberib
quandraginta quadraginta tẽporib⁹ quinque Iudæis à
flagellatus fui in verberibus temporibus tribus deuorati vn
& nocte die in naufragio fui temporibus tribus lapidatus fui
multis in itineribus fui in mari nati
quod à in periculis sicariorum in periculis fluminum in peri
in ciuitate fui in periculo gentibus quod à in periculo cogna
in periculo in mari in periculo in solitudine fui in peri
multa in vigilia & in fatigatione in labore falsis fratribus
& in nudite in frigore multo in ieiuaio & in sui in
vos qui comedit & eum vos qui subiicit eum elis & ennillerin
qui pecutit & eum supra vos qui effert sese & eum à vobis qui accipit
sit quasi ego loquor in ignominia quasi facies vehrea in
aliquo quod in omni ego loquor mẽtis per defectũ ipsum infirmi fuerim
sunt Hebrzi si sum audens ego etiam homo quod
sunt semen si ego etiam sunt Israelitæ & si ego
Christi sunt ministri si ego etiam Abrahę
magis in laboribus sum quàm illi ꝓ ꝑstãtior ego dico mẽtis pe
in mortibus quàm illi magis in vinculis quàm illi magis in verberib
quandraginta quadraginta tẽporib⁹ quinque Iudæis à
flagellatus fui in verberibus temporibus tribus deuorati vn
& nocte die in naufragio fui temporibus tribus lapidatus fui
multis in itineribus fui in mari nati
quod à in periculis sicariorum in periculis fluminum in peri
in ciuitate fui in periculo gentibus quod à in periculo cogna
in periculo in mari in periculo in solitudine fui in peri
multa in vigilia & in fatigatione in labore falsis fratribus
& in nudite in frigore multo in ieiuaio & in sui in

20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ· 22 Ἑβραῖοί εἰσι, κἀγώ· Ἰσραηλῖταί εἰσι, κἀγώ· σπέρμα Ἀβραάμ ἐστι, κἀγώ· 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσι, παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον. 25 τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· 26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις· 27 ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

& solicitudinē meā die in omniq̃ cõtra me & cõgregationē plurima ꝑter reliqua
28 סטר מן יתירתא וכנושיא דעלי דבכל יום וצפתי
infirmus ego & non infirmatur quis Ecclesijs omnibus pro quæ
29 דעל אפי כלהון עדתא ׃ מנו מתכרה ולא אנא מתכרה
gloriari si sum vstus ego & non offenditur quis sum
30 אנא מנו מתכשל ולא אנא יקד אנא ׃ אן למשתבחרו
Domini nostri Pater ipsius Dei ipse nouit gloriabor in infirmitatib' meis oportet
31 ולא בכורהני אשתבהר ׃ ידעהו אלהא אבוהי דמרן
sum mentiens quod non seculorum qui in seculum benedictus Christi Iesu
ישוע משיחא מברכא דלעלם עלמים דלא מכרב אנא ׃
ciuitatem erat custodiens regis Aretæ militiæ princeps in Damasco
32 בדרמסוק רב חילא דארטוס מלכא נטר הוא מדינתא
demiserunt me in sporta fenestra & è vt me comprehenderet Damascenorum
33 דדרמסוקיא למאחדני ׃ ומן כותא בסרינתא שבוגי
manibus eius à & ereptus sui muro ex
מן שורא ואתפלטת מן אידוהי ׃
12 caput
קפלאון יב
ad visiones enim mihi ego venio expedit non sed oportet gloriari
1 למתבהרו ולא אלא לא פקח אתא אנא לי גיר לחזונא
ante ab in Christo virum noui Domini nostri & ad reuelationes
2 ולגלינוהי דמרן ׃ ירענא גברא במשיחא מן קדם
ego scio non corpore absque siue verò in corpore si annos quatuordecim
ארבעסרא שנין אן בפגר דין ואן דלא פגר לא ידע אנא
cælorum ad tertium vsque ipse qui raptus est scit ipse Deus
אלהא הו ידע דאתחטף הו הנא עדמא לתולתא דשמיא ׃
corpore absque siue verò in corpore si hominis filiũ hunc ego & noui
3 וידע אנא לה להנא בר נשא אן בפגר דין ואן דלא פגר
& audiuit in paradisum & raptus est scit ipse Deus ego scio non
לא ידע אנא אלהא הו ידע ׃ 4 ואתחטף לפרדיסא ושמע
loqui hominis filio licet quæ non ea dicuntur quæ non verba
מלא דלא מתמללן אילין דלא שליט לבר נשא למללו
gloriabor non verò anima mea super gloriabor hoc super ea
5 אנין ׃ על הנא אשתבהר על נשפי דין לא אשתבהר
in infirmitatibus si sed
אלא אן בכורהנא ׃

28 Præter illa quæ extrinsecus sunt, instantia mea quotidiana, solicitudo omnium Ecclesiarum.
29 Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vror?
30 Si gloriari oportet, quę infirmitatis meę sunt gloriabor.
31 Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi scit, qui est benedictus in secula quòd non mentior.
32 Damasci prępositus gentis Aretę regis custodiebat ciuitatem Damascenorum, vt me comprehenderet:
33 Et per fenestram in sporta dimissus sum per murum, & sic effugi manus eius.

CAP. XII.

1 Si gloriari oportet, non expedit quidem, veniam autem ad visiones & reuelationes Domini.
2 Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, siue in corpore, siue extra corpus nescio, Deus scit, raptum huiusmodi vsque ad certium cælum.
3 Et scio huiusmodi hominem, siue in corpore, siue extra corpus, nescio, Deus scit,
4 Quoniam raptus est in paradisum, & audiuit arcana verba, quę non licet homini loqui.
5 Pro huiusmodi gloriabor: pro me autē nihil gloriabor, nisi in infirmitatibus meis.

28 χωρὶς τῶν παρεκτὸς, ἡ ἐπισύστασίς μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με θέλων· 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Κεφ. ιβ'.
1 Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκαπεντέων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν· ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν. 4 ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἀῤῥητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.

6 Nam & si voluero gloriari, non ero insipiens: veritatem enim dicam. parco autē, nequis me existimet supra id quod videt in me, aut aliquid audit ex me.

7 Et ne magnitudo reuelationum extolat me, datus est mihi stimulus carnis meę, angelus satanæ, qui me colaphizet,

8 Propter quod ter Dominum rogaui, vt discederet à me:

9 Et dixit mihi, Sufficit tibi gratia mea. nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi.

10 Propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis, in contumelijs, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustijs pro Christo. Cùm enim infirmor, tunc potens sum.

11 Factus sum insipiens: vos me coëgistis. Ego enim à vobis debui commendari: nihil enim minus feci ab ijs qui sunt supra modum Apostoli: tametsi nihil sum.

12 Signa tamen Apostolatus mei facta sunt super vos in omni patientia, in signis & prodigijs & virtutibus.

13 Quid est enim quod minus habuistis præ cæteris Ecclesijs, nisi quòd ego ipse non grauani vos? Donate mihi hanc iniuriam.

veritatem insipiens ego ero non gloriari enim volens
אל אנא ניר דאשתבהר לא הוא אנא שטיא שרר
magis de me cogitet homo ne fortè autem parco ego dicam
אר אמר אנא האסנא דין דלמא אנש נתרעא עלי יתיר
extollerer vt non ex me & quod audit in me quod videt
מן דחזא לי ודשמע מני: 7 ודלא אתתרים
angelus in carne mea stimulus mihi tradit' est reuelationū propter excellentiam
מלאכא דנלינא אשתלם לי שפיא לבסרי מלאכא
tribus hoc super efferrer vt non me colaphizaret vt efferar
דנהוא מקפח לי דלא אתתרים: 8 על הנא תלת
gratia mea tibi sufficit mihi & dixit à me vt discederet Dnō meo à me
בעית מן מרי דנפרק מני: 9 ואמר לי ספק לך טיבותי
gloriabor igitur lubenter perficitur ipsa in infirmitatibus enim
אר בכריהותא הו מתגטר חדיאית הכיל אשתבהר
eupio hoc propter Christi virtus sup mevt obtegat in infirmitatibus
בגין דנאגן עלי חילה דמשיחא: 10 מטל הנא צבא
q̄ in anxietatib' in persecutionib' in oppressione in ignominia in infirmitatibus
בגין דנאגן בצערא באולצנא ברדופיא בחבושיא דעל
sum potens ipse tunc enim sum infirmus cùm Christi
מן משיחא אמתי דכריה אנא ניר הידין הו חילתן אנא:
debitores me coëgistis quia vos in gloriatione mea ratione desiderabamini
לא הוית חסיר רעינא בשובחרי דאנתון אלצתוני חיבין
aliquid inferior sum non quoniam de me testaremini vt vos eam
אנתון ניר דאנתון תסהרון עלי מטל דלא בצרת מדם
aliquid sim non quanuis excellunt qui valde illi Apostoli
מן שליחא אילין דטב מיתרין אפן לא הוית מדם:
patientia in omni inter vos feci Apostolorum signa
אתותא דשליחא עבדת בינתכון בכל מסיברנו
minores fuistis enim in quo & cum virtutibus & cū miraculis & cū portentis
מכריהא ובתדמרתא ובחילא: 13 במנא ניר אתבצרתון
super vos oneraui non quia ego in hoc nisi alis Ecclesijs
מן שרהא אחרניתא אלא אן בהדא דאנא לא יקרא עליכון
offensam hanc mihi remittite
שבקו לי הדא סבלותא:

6 ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δὲ μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ
ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. 7 καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ
τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκά-
λεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ· 9 καὶ εἴρηκέ μοι, ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται.
ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν τοῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.
10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσι, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθε-
νῶ, τότε δυνατός εἰμι. 11 γέγονα ἄφρων· καυχήσασθε· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνί-
στασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη
ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι. 13 τί γὰρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς
κλησίας, εἰ μὴ ἐγὼ αὐτὸς οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

ad vos vt veniam sum quo parans tempus est tertium hoc ecce
14 הא הדא דתלת הי זבנין דמטיב אנא דאתא לותכון
vos sed quæ vestra ego quæro non quia super vos onerabo & non
ולא אבע עליכון מטל דלא בעא אנא דילכון אלא לכון
parentes sed parentibus thesauros reponere liberi debent enim non
לא גיר חיבין בניא למסס סיטתא לאבהא אלא אבהא
meipsum & etiam proferam & sumptus lubenter verò ego liberis suis
לבניהון: 15 אנא דין חדיאית ונפקתא אפק ואף קיומי
vos sim diligens vberiùs cùm etiam animabus vestris pro dabo
אתל על אפי נפשתכון אף בר יתיראית מחב אנא לכון
onerari non ego & fortasse me estis diligentes minùs vos
אנתון בצוראית מחבין אנתון לי: 16 וכבר אנא לא יקרת
nunquid vos suffuratus sum per dolum astutus vir tanquam sed super vos
עליכון אלא איך גברא חרעא בגבלא ונגבתכון: 17 למא
à vobis extorsi ad vos quem misi alij hominis per manũ
ביד אנש אחרין השברת לותכון אתיענת עליכון: 18 מן
extorsit aliquid nunquid fratres cum eo & misi petij Tito
טטוס בעית ושדרת עמה לאחא למא דמדם אתיען
vestigijs & ijsdem ambulauimus spiritu in eodem nonne Titus à vobis
עליכון טטוס לו בחדא רוחא הלכן ובהין בעקבתא:
ieiunij medij feriæ sextæ
דערובתא מעעיתא דצומא
Deo coram spiritum depromamus quòd vobis estis putãtes rursum num
19 למא תוב סברין אנתון דלכון נפקינן רוחא קדם אלהא
vestram ædificationem propter dilecti mei & omnia loquimur in Christo
במשיחא ממללינן וכלהין חביבי מטל בנינא הו דילכון:
sicut inueniam vos & non ad vos venero ne cùm enim ego vereor
20 דחל אנא גיר דלמא אתא לותכון ולא אשכחכון איך
velletis non qualem ego etiam vobis & inueniar ego vellem
דצבא אנא ואשתבח לכון אף אנא אכמא דלא צביתון
& obtrectatio & concertatio & ira & liuor contentio ne fortè sit
דלמא חרינא וחסמא וחמתא ועצינא ומאכלקרצא
& tumultus & elatio & murmuratio
ורטנא ונחתירותא ושגושיא:

14 Ecce, tertiò hoc paratus sum venire ad vos: & non ero grauis vobis. Non enim quæro quæ vestra sunt, sed vos. Nec enim debent filij parentibus thesaurizare, sed parentes filijs.

15 Ego autem libentissimè impendam & superimpendar ego ipse pro animabus vestris: licet plus vos diligens minùs diligar.

16 Sed esto, ego vos non grauaui: sed cùm essem astutus, dolo vos cepi.

17 Nunquid per aliquem eorum quos misi ad vos, circunueni vos?

18 Rogaui Titum, & misi cum illo fratrem. Nunquid Titus vos circuuenit? nónne eodẽ Spiritu ambulauimus? nónne ijsdem vestigijs?

19 Olim putatis quod excusemus nos apud vos? Coram Deo. in Christo loquimur: omnia enim, charissimi, propter ædificationem vestrã.

20 Timeo enim ne fortè cùm veniam, non quales volo, inueniam vos: & ego inueniar à vobis, qualem non vultis: ne fortè contẽtiones, æmulationes, animositates, dissensiones, detractiones, susurrationes, inflationes, seditiones sint inter vos:

14 ἰδοὺ τέλειοι τῶν ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταβαρήσω ὑμῶν· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς· οὐ γὰρ
ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπα-
νηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧσσον ἀγαπῶμαι. 16 ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κα-
τεβάρησα ὑμᾶς, ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ
ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μή τι πλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ
τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι; 19 πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα, κατ-
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, χάριν τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μή
πως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μή πως ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, κατα-
λαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι·

21 Ne iterum cùm venero, humiliet me Deus apud vos: & lugeam multos ex ijs qui antè peccauerunt, & non egerunt pœnitentiam super immunditia & fornicatione & impudicitia quam gesserunt,

CAP. XIII.

1 ECCE tertiò hoc venio ad vos: In ore duorum vel trium testium stabit omne verbum.

2 Prædixi enim & prædico vt presens vobis, & nunc absens ijs qui antè peccauerũt, & cęteris omnibus, quoniam si venero iterum, non parcam.

3 An experimentum quęritis eius qui in me loquitur Christus, qui in vobis non infirmatur, sed potens est in vobis?

4 Nam & si crucifixus est ex infirmitate: sed viuit ex virtute Dei, Nam & nos infirmi sumus in illo: sed viuemus cum eo ex virtute Dei in vobis.

5 Vosmeipsos tentate si estis in fide: ipsi vos probate. An non cognoscitis vosmetipsos quia Christus Iesus in vobis est? nisi fortè reprobi estis.

6 Spero autem quòd cognoscitis quia nos non sumus reprobi.

7 Otamus autem Deum vt nihil mali faciatis: non vt nos probati appareamus, sed vt vos quod bonũ est faciatis, nos autẽ vt reprobi simus.

propter & lugeam Deus meus deprimat me ad vos venero cum ad
דיכא כד אתא לותכון נמכבני אלהי ואתאבל על
& ab scortatione & à immunditia ab resipuerũt & nõ qui peccauerũt illos
אלין דחטו ולא תבו מן טנפותא ומן זניותא ומן
23 caput quam fecerunt
קפלאון יג
vt in ad vos vt veniam sum quod parans tempus est tertium
דיתי דהלה הי זבנין דמטיב אנא דאתא לותכון דעל
antè ab verbum omne stet testium & trium
מן קדים
etiam sicut vobis sum dicens ego antè & rursum vobis
remotus cum nunc etiam vobis dixi apud vos quibus
venero vt si aliorum & residuo qui peccauerunt istis
Christi quæritis experimentum quoniam parcam
in vobis est potens sed in vobis infirmus est qui non
etiam Dei in virtute ipse viuit sed in infirmitate enim
quæ in vobis Dei per virtutem cum eo viuimus sed cum eo infirmi
tentate animã vestrã estis stantes in ipsa fide si probate
reprobi non & si sit in vobis Christus quòd Iesus
reprobi simus non quòd nos q̃ cognoscetis autem sum
mali aliquid in vobis sit vt non Deo à autem ego
facientes sitis vt vos sed appareat nostri
reprobi tanquam simus & nos
איך מסליא

21 μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ πορνείᾳ, καὶ ἀσελγείᾳ ἣ ἔπραξαν.

Κεφ. ιγ.

1 Ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.
2 προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν· 4 καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ γινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. 7 εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

sed Veritatem aduersus aliquid vt faciamus possumus enim non
8 לא ניר משכחינן דנעבד מדם לוקבל קושתא אלא
& vos infirmi simus nos cùm verò gaudemus Veritate pro
חלף קושתא : 9 חדינן דין מא דחנן כריהין ואנתון
propter perficiamini vt vos precamur etiam autem hoc robusti
חילתנין הדא דין ואף מצלינן דאנתון תתגמרון : 10 מטל
duriùs venero cùm vt non ego scribo hæc sim longè cùm hoc
הנא כד רחיק אנא הלין כתב אנא דלא מא דאתית קשיאית
&nō in vrī ædificationē Domin? me? mihi quā dedit potestatem iuxta agam
אסעור איך שולטנא דיהב לי מרי לבנינכון ולא
& cōcord. & cōsolamini & perficiamini gaudete frat. mei Itaque in vrī destruct.
לסוחפכון : 11 מכיל אחי חדו ואתגמרו ואתביאו ואיותא
erit & pacis charitatis & Deus inter vos sit & pax
ושינא נהוא בכון ואלהא דחובא ודשלמותא נהוא
sancto in osculo vnius vnus pro pace postulate vobiscum
עמכון : 12 שאלו בשלמא חד דחד בנושקתא קדישתא
Iesu Domini nostri Pax Sancti omnes pro pace vestra postulant
שאלין בשלמכון כלהון קדישא : 13 שלמה דמרן ישיע
cum Sanctitatis Spiritus & communicatio Dei & charitas Christi
משיחא וחובה דאלהא ושותפותא דרוחא דקורדא עם
amen vobis omnibus
כלכון אמין :

8 Non enim possumus aliquid aduersus veritatem, sed pro veritate.
9 Gaudemus enim quoniam nos infirmi sumus, vos autē potentes estis. Hoc & oramus, vestram consummationem.
10 Ideo enim hæc absens scribo: vt non præsens duriùs agam secundum potestatem quam Dominus dedit mihi in ædificationem & non in destructionem.
11 De cætero, fratres, gaudete, perfecti estote: exhortamini, idipsum sapite: pacem habete, & Deus pacis & dilectionis erit vobiscum.
12 Salutate inuicem in osculo sancto. Salutant vos omnes Sancti.
13 Gratia Domini nostri Iesu Christi, & charitas Dei, & communicatio sancti Spiritus sit cum omnibus vobis. Amen.

ē quæ scripta est secundæ Corinthios quæ ad Epistolæ finis
שלמת אגרתא דלות קורנתיא דתרתין דאתכתבת מן
Titi per manus & missa fuit Macedoniorum Philippis
בפיליפוס דמקדוניא ואשתדרת באידי טטוס

8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ὦτε. τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέ μοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν. 11 λοιπὸν, ἀδελφοὶ, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. 13 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Γρ. Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

Galatas quæ ad Epistola Rursum
תוב אגרתא דלות גלטיא
diei omnis 1 caput
דכליום א קפלאון

EPISTOLA PAVLI
Apostoli ad Galatas

CAP. I.

sed hominis filij per manū neque hominis filijs à non Apostolus Paulus
1 פולוס שליחא לא מן בני נשא ולא ביד ברנשא אלא
domo à qui suscitauit eum ipsi? Patrē eius & Deum Christi Iesu per manū
ביד ישוע משיחא ואלהא אבוהי הו דאקימה מן בית
mortuorum
מיתא :

1 Paulus Apostolus non ab hominibus, neque per hominē, sed per Iesum Christum, & Deum Patrem, qui suscitauit eum à mortuis,

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. Α.

1 Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·